

DOKA

DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

www.doka.org.tr

Eylül / Ekim 2014

22
Sayı

tarihin derinliklerinden gelen eşsiz miras...

sarıçiçek köy evleri

Sarıçiçek Köyü / Gümüşhane

DOĞU KARADENİZ
KALKINMA AJANSI
EASTERN BLACK SEA
DEVELOPMENT AGENCY

DOKA

DOĞRU - OBJEKTİF - KARARLI ADIMLAR

www.doka.org.tr

Adına İmtiyaz Sahibi

Çetin Oktay KALDIRIM
Genel Sekreter

Genel Koordinatör

Vahit KETBOĞA

Genel Yayın Yönetmeni

Hakan BAHÇEKAPILI

Yazı İşleri Sorumlusu

Ahmet YEŞİLÇİÇEK

Görsel Tasarım

Emine GÜLERYÜZ

Gazipaşa Mah. Nemlioğlu Sk. Taksim Yokuşu Vakıf İşhanı No:3 TRABZON

Telefon: 0(462) 321 36 52 Faks: 0 (462) 274 36 52

ARTVİN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Artvin Valiliği Çarşı Mah. No:1 Kat:3 ARTVİN

Tel: +90(466) 212 14 81-212 34 81 Faks : +90(466) 212 14 81

GİRESUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Giresun Valiliği A Blok Kat:2 GİRESUN

Tel: +90(454) 215 75 17 - 215 06 12 Faks: +90(454) 215 67 02

GÜMÜŞHANE YATIRIM DESTEK OFİSİ

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü GÜMÜŞHANE

Tel: +90 (456) 213 47 33 - 213 42 13 Faks: +90(456) 213 25 43

ORDU YATIRIM DESTEK OFİSİ

Selimiye Mah. Lise Cad. Vakıf İşhanı (Orta Cami Yanı) No:201 ORDU

Tel : +90 (452) 666 69 84 Faks: +90(452) 666 69 85

RİZE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Menderes Bulvarı No:522 RİZE (Rize Ticaret Borsası Giriş Katı)

Tel: +90(464) 213 01 34 Faks: +90(464) 214 46 35

TRABZON YATIRIM DESTEK OFİSİ

Çarşı Mah. Mahmut Goloğlu Cad.No:16 TRABZON

Tel : +90(0462) 600 60 61 Faks: +90(0462) 600 60 64

Baskı

Harman Yayıncılık / 0462 326 72 28

sözde değil,
özde organik

“doğu Karadeniz”

*Çikolata Park Projesi Ekseninde
Ordu ve
Giresun'da
Butik Çikolata*

**Hamsiköy'den
Denizli'ye Uzanan
Başarı Hikayesi...**

Ahmet Tufan PERVANLAR ve
Bırol KONAK

BAŞARI ÖYKÜSÜ

12-16

İLÇELERİMİZİ TANIYALIM

18-33

Cennetten Bir Köşe
Şavşat

34-43

Çayın Başkenti
Çayeli

DOKA'NIN DESTEKLEDİĞİ
PROJELER

44-57

- Turizmle Gelen Kalkınma Projesi
- Pestil ve Kömenin Hijyenik Üretilmesi, Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi
- Fatih Sultan Pestil-Köme Teknoloji Geliştirme Projesi
- Güven İş Torna'da Teknolojik Altyapı Güçlendirilmesi Projesi
- İmalat Tesisinin Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi
- Serdaroglu A.Ş. Yatırımlar İle Bölgede Fark Yaratıyor Projesi
- Espiye Konfeksiyon Fiziksel Ve Beşeri Kapasitesini Artırıyor Projesi

Dergimizin 20.sayısından itibaren inanç turizminin önde gelen eserlerinden olan camilerimizi işleyeceğiz. Bu kapsamda Gümüşhane ilinde bulunan ve tarihi özelliğe haiz camileri sizler için derledik.

UZMAN GÖRÜŞÜ

64-71

Minami YAMAGUCHI

DOKA ve JICA Projesinde
Ekoturizm ve
Atık Yönetimi

2014 MALİ DESTEK PROGRAMI

72-75

HABERLER

76-83

- Çamlıhemşin Turizm Danışma Merkezi Kuruluyor
- Çin'in Rizhao Şehrinden Gelen Heyet Kardeş Şehir Trabzon'u Ziyaret Etti
- Ordu Sağlık Turizminde Rota Çiziyor
- DOKA Yöresel Ürünler Fuarı'na (YÖREX) Katıldı
- Şavşat'ta Cittaslow Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı
- DOKA 18. Dünya Organik Kongresi'ne Katıldı
- Gümüşhane Belediyesi 'E Beyaz Masa'ya Geçiyor
- MyDOKA ile Doğu Karadeniz Cebinizde
- Giresun Kalkınma ve Tanıtım Günleri Yapıldı

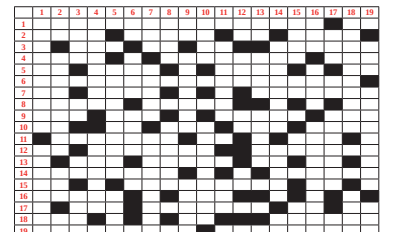
BASINDA DOKA

84-85

BİL BAKALIM

86-87

Genel Sekreterin Kaleminden...

*Çikolata Park Projesi Ekseninde
Ordu ve
Giresun'da
Butik Çikolata*

2010 yılında faaliyetlerine başlayan ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nin kendine özgü değerlerini, kültürünü, geleneklerini, yaşam biçimini Karadeniz halkının yeniliğe açık kıvrak zekâsı ve girişimci ruhu ile birleştiren Ajansımız, Bölge'nin sosyal ve ekonomik kalkınma önceliklerini doğru ve etkin analiz edebilen, iller düzeyinde yerel potansiyeli harekete geçirerek üretim ve istihdam artışına katkı sağlayan, bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapan, bölgenin iş ve yatırım imkânlarının ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapan bir mekanizma olarak bölgenin kalkınmasında lokomotif bir rol üstlenmiştir. Bu rolünü başarıyla da sürdürmeye devam etmektedir.

Vizyonunu "Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi" olarak belirleyen Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı; bu vizyon doğrultusunda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde bir çok projenin hayata geçirilmesini sağlamış ve bölgenin kalkınmasında itici bir güç olmayı başarmıştır. Türkiye'nin 2023 vizyonu kapsamında ulaşmak istediği 500 milyar dolar ihracat hedefinin gıda sanayi için yansması 40 milyar dolar olarak belirlenmiştir. 2013 yılı itibarıyla bir önceki yıla oranla %10 büyüyen ve yaklaşık 12 milyar dolar ihracat rakamına ulaşan gıda sektörü 2023 hedefleri doğrultusunda ilerlerken, Doğu Karadeniz Bölgesinde de bu hedefin gerçekleşmesi doğrultusunda katkı sunacak projelerin başında Güdümlü Proje Desteği kapsamında desteklenen ve Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen 'Ordu Çikolata Park Projesi' gelmektedir.

Ordu & Giresun Sinerjisi

Ordu ve Giresun Türkiye’de aralarındaki mesafenin (46 km) en kısa olduğu illerdendir. Coğrafi yakınlığın yanı sıra, başta fındığa dayalı ekonomi olmak üzere birçok konuda bu iki il birbirlerine çok benzemektedir. Ordu-Giresun Havalimanı örneğinde olduğu gibi Ordu ve Giresun illeri birçok proje ve faaliyeti işbirliği ve uyum içerisinde birlikte yürütmektedir.

Ordu ve Giresun illerinin en temel benzerliği yukarıda belirtildiği üzere fındığa dayalı ekonomidir. Bu iki ilde yaklaşık 180 bin kişi fındık tarımı ile uğraşmakta ve tarım alanlarının da yaklaşık %90’ında fındık yetiştirilmektedir. Öyle ki; Türkiye’deki toplam fındık üretim alanlarının %46’sı bu iki ilde bulunmaktadır. Fındık üretim rakamlarına bakıldığında ise Türkiye’deki toplam üretimin % 52’si yine bu iki il tarafından karşılanmaktadır. Dünya fındık üretiminin yaklaşık % 35’i, bir diğer deyişle Dünya’da her üç fındığın bir tanesi Ordu ve Giresun’da gerçekleştirilmektedir.

Ordu Çikolata Park Projesi’nin Arka Planı

Ordu ve Giresun illeri her ne kadar fındık üretiminde Türkiye ve Dünya’da söz sahibi olsa da ekonomik getiri açısından hak ettiği karşılığı maalesef bulamamaktadır. Bunun en temel nedeni ise üretimde iyi tarım uygulamalarının eksikliğinin yansıması, fındığın kırma ve kısmen de kavurma haricinde neredeyse hiçbir işlemden geçmeden düşük fiyatlarla ihraç edilmesidir.

İşte bu nedenle; fındıktan elde edilen gelirin artması amacıyla fındığın katma değeri yüksek nihai bir ürüne dönüşmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Fındığın tüm dünyada katma değeri en yüksek ürüne dönüştüğü sektör ise çikolata sanayidir. Fındık çikolatanın %85’ini oluşturması nedeniyle çikolata sanayi için vazgeçilmez bir unsurdur.

Türkiye ve Dünya’da butik çikolataya olan artan trendin bir yansıması olarak, fındığın katma değeri yüksek butik çikolataya dönüşmesi gerekliliğinden ortaya çıkmış ve tüm bölgeye örnek olabilecek şekilde tasarlanmış bir projedir.

Çikolatada Yerel Üründen Ulusal Markalara...

2014 yılı verilerine göre çikolata sektörü dünya genelinde 100 milyar doları aşan bir büyüklüğe sahip durumdadır. Çikolata endüstrisi büyük şirketler tarafından domine edilmiş olmasına karşın butik işletmeler niş pazar geliştirerek, ürün ve hizmet farklılaştırmasına giderek sektörü dolaylı olarak yönlendirmektedir. Global çikolata pazarında Mars, Mondelez ve Hershey gibi büyük Amerikan şirketleri önemli paylara sahiptir. Bunun yanında Batı Avrupa ülkelerinden Nestle ve Ferrero; Japonya'dan Meiji Holdings ve Ezaki Glico gibi şirketler de dünya pazarında rekabet edebilirlikleri yüksek olan firmalar arasındadır.

Son 30 yıldır üretim, ihracat ve teknolojik gelişmelerden çikolata sektörü de payını almış ve sürekli büyüyen bir sektör haline gelmiştir. 2013 yılında yapılan bir araştırmaya göre; çikolata sektörü Türkiye'de 3,1 milyar dolarlık bir pazara ulaşmış durumdadır. Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere; 2011 yılından itibaren çikolata sektöründe %10'luk bir büyüme ortalaması yakalan-

Şirketler	2013 Net Satışlar (Milyon Dolar)
Mars Inc (ABD)	17,640
Mondeléz International Inc (ABD)	14,862
Nestlé SA (İSVİÇRE)	11,760
Meiji Holdings Co Ltd (JAPONYA)	11,742
Ferrero Group (İTALYA)	10,900
Hershey Foods Corp (ABD)	7,043
Arcor (ARJANTİN)	3,700
Chocoladenfabriken Lindt & Sprüngli AG (İSVİÇRE)	3,149
Ezaki Glico Co Ltd (JAPONYA)	3,018
Yıldız Holding (TÜRKİYE)	2,500

Kaynak: International Cocoa Organization (ICCO)

mıştır. Sektörel büyüme ihracat rakamlarına da yansımaya 2009'da 628 milyon Dolar olan ihracat miktarının 2013 yılında 1 milyar Doları aşmasını sağlamıştır.

Yıllık Ortalama Sanayi Üretim Endeksi

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sanayi	-0,6	--9,9	12,9	10,1	2,5	3,0
İmalat	-1,5	-11,4	14,5	10,5	2,3	4,0
Gıda	3,3	0,3	10,7	6,9	3,6	5,3
Kakao, Çikolata ve Şekerleme	6,0	-5,8	-6,2	13,9	8,0	8,4

Kaynak: Türk Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu, 2013 Envanteri

Üretim alanı çikolata heykel

Türkiye’de kişi başına çikolatalı mamuller tüketiminin oldukça düşük olduğu (yıllık ortalama 2,5 kg) bilinmekle birlikte, son yıllarda tüketimin artmakta olduğu görülmektedir. Türkiye’nin genç bir nüfusa sahip olması nedeniyle, sektör ürünlerine olan talepte gelecek yıllarda düzenli artışlar olması beklenmektedir.

Yaklaşık 6 milyon tonluk tüketim hacmi ve 54 milyarlık cirosu ile çikolata pazarı, Türkiye’de hızlı bir şekilde büyümeye devam ederken, sektörün en hızlı büyüme potansiyeline sahip alanlarından birinin de çikolata meraklılarının özel olarak tercih ettiği, el yapımı butik çikolatalar olduğu görülmektedir. Son yıllarda ülkemizde popüler olmaya başlayan butik çikolata sektörü, diğer çikolata üretimlerine nazaran kişiye özel tasarımların yoğunlukta olduğu ve bu nedenle de kar marjının çok yüksek olduğu çikolatanın alt sektörlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Ordu Çikolata Park Projesi fikri de yukarıda belirtildiği üzere Türkiye ve Dünya’da butik çikolataya artan talebin bir yansıması olarak, fındığın katma değeri yüksek butik çikolataya dönüşmesi gerekliliğinden ortaya çıkmış ve tüm bölgeye örnek olabilecek şekilde tasarlanmış bir projedir.

‘Ordu Çikolata Park’ Projesinin Amaçları ve Beklenen Sonuçlar

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (DOKA) güdümlü proje desteğinden 2013 yılı başvurusu ile mali kaynak sağlanan Ordu Çikolata Parkı projesi, Türkiye’nin çikolata üzerine kurulacak ilk gıda vadisi olma özelliğini taşımaktadır. Bu proje ile bölge ekonomisi büyük bir canlılık kazanacaktır.

Mali desteğimizle Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından uygulanacak olan Ordu Çikolata Park Projesi, 19.05.2013 tarihinde Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet YILMAZ’ın da katılımlarıyla gerçekleşen ön protokolün imzalanmasının ardından 2013 yılı Eylül ayı DOKA Yönetim Kurulu Toplantısında projenin onaylanmasıyla birlikte resmen başlamıştır.

İki yıl sürecek projenin temel amacı; bölgesel inovasyon ve kümelenme modeliyle fındık, çikolata ve destekleyici ürünler sektörlerine dönük katma değer yaratılmasıdır. Bu ana temel amacın alt eksenlerinde ise şu özel amaçlar yatmaktadır:

- TR90 Bölgesi’ndeki fındık üretim potansiyelini değerlendirmek.
- Fındığı katma değeri yüksek ürünlere dönüştürmek.
- Bölgeye özgü butik çikolata markası oluşturmak.
- Hedef pazarlara yönelik ürünlerin geliştirileceği Yeni Ürün Geliştirme Merkezi (Ar-Ge) kurmak.
- Bölgeyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistlere fındığı ve butik çikolatayı yerelde çeşitlendirilmiş ürünlere dönüştürerek tanıtmak.
- "Butik Çikolata" yanında yöresel diğer ürünlerin tanıtılmasını sağlamak.
- Yeni iş ve istihdam alanları oluşturmak
- Bölge turizminin gelişmesine katkı sağlamak

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda hayata geçirilecek olan bu proje, Ordu-Giresun Havalimanının hemen yanında ve Karadeniz sahil yolu üzerinde yaklaşık 60 dönümlük araziye 3 farklı temaya bölünmüş olarak tasarlanmıştır.

Proje sonucunda 54 yeni işletmeye yatırım yapma imkanı sağlanmış olacak ve bu işletmelerde ilk etapta 190 kişilik istihdam olanağı yaratılacaktır. 2015 yılında tamamlanması öngörülen Çikolata Parkı'nda tescil edilmiş markalarıyla butik çikolata üretimi yapılacak ve eğlence alanlarıyla turizme hizmet edilecektir.

Ordu ilinde kurulacak ve toplam maliyeti 5 milyon TL olan (Ajans katkısı 3,74 milyon TL) Çikolata Parkı'yla Doğu Karadeniz Bölgesi butik çikolata üretimiyle tanışacak ve turizm yönlü cazibe merkezi oluşturulması sağlanacaktır. Bölgenin rekabet edebilirliğini artırmak temel amacıyla bölgedeki girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesini geliştirecek; nitelikli iş geliştirme merkezi ve işletmelerin ortak kullanabilecekleri açık fuar, ticaret merkezi, müze, sergi salonu, laboratuvar ve atölyeler oluşturulacaktır. Doğu Karadeniz Bölgesinin ekonomisinde en önemli ürün olan fındığın katma değerinin artırılması amacıyla çikolata üretiminde kullanılması sağlanacak ve ticaret hacmi artırılabilecektir.

Ülkemizde kişi başı çikolata tüketimi artışına paralel olarak iç talebe yönelik üretim yapılmasının yanında uluslararası pazarda faaliyet gösteren yerel bir çikolata markası oluşturulacaktır. Fındık ve Çikolata Parkı'nın kurgulanmasında yukarıda anlatılan Avrupa ülkeleri ve Amerika üretim ve pazarlama sistemleri harmanlanarak çok yönlü ve küresel piyasaya uyum gösterebilen bir yapı oluşturulması planlanmıştır. Avrupa'nın butik çikolata üretim ve bu doğrultuda nispeten kaliteli ürün piyasası oluşturma yöntemi ile Amerika'da büyük şirketler tarafından üretim ve eğlence

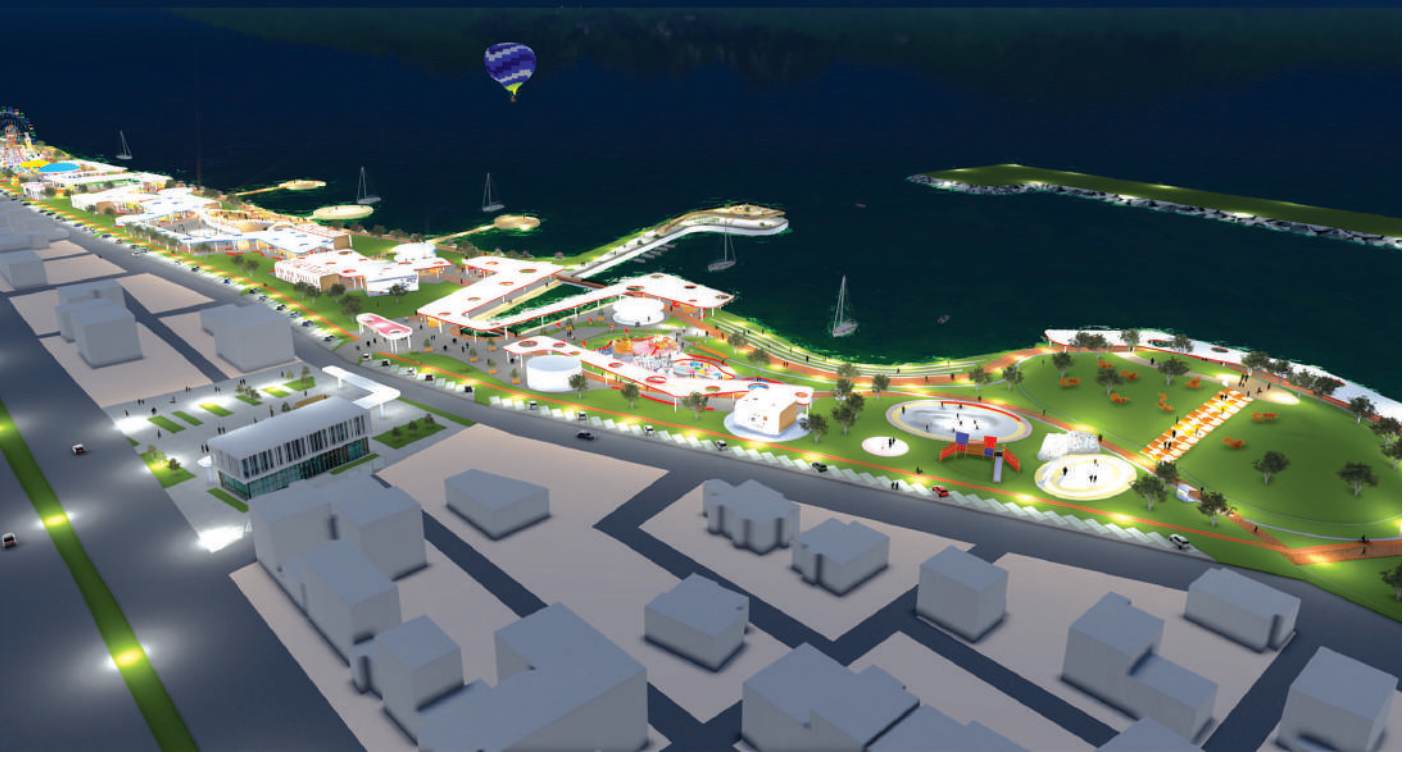
temasının çikolatayla birleştirilmesi unsurları entegre edilerek her iki ana özelliği de bünyesinde barındıran bir yapı oluşturulacaktır.

Çikolata Parkında Avrupa butik çikolata üretim merkezlerinde yaygınlıkla görülen müze ve sergi salonu bulunacaktır. Bu alanda çikolatanın yapım aşamaları canlandırılacak ve çeşitli yöresel ürünler sergilenecektir.

İlk tema olan Eğlence Odağı başlığı altında çikolata treni, donut evi gibi çikolata temalı eğlence öğeleri, ikinci tema olan Doğa-Spor-Oyun Odağı kapsamında ise seyir terası, jimnastik parkı, fındık&çikolata çocuk evi gibi öğeler yer almaktadır. Projenin ana odağı olan Üretim-Satış-Aktivite Odağında ise butik çikolata üretim ve satış üniteleri, fındık ve yöresel ürünler satış üniteleri, fındık&çikolata müzesi, ARGE Merkezi gibi donatılar yer almaktadır.

2015 yılı sonu itibarıyla hayata geçmesi beklenen bu proje ile; başta Ordu ve Giresun olmak üzere tüm Doğu Karadeniz Bölgesinin fındığından üretilen butik çikolatanın hem üretiminin hem de satışının aynı anda yapıldığı üniteler, yeni fikirlerin hayata geçirileceği bir ARGE merkezi, fındık&çikolata müzesi, çikolata evi ve diğer sosyal-kültürel tesisleriyle beraber yaklaşık 190 kişinin istihdam edildiği ve yılda ortalama 1 milyon kişinin ziyaret ettiği bir destinasyon Doğu Karadeniz Bölgesine kazandırılmış olacaktır. Uzun vade de ise, bu projenin bir sonucu olarak, bölgesel butik çikolata markalarının oluşması hedeflenmektedir.

Doğu Karadeniz’de Dönüşümün Başlangıcı: ‘Ordu Çikolata Park’tan’ Doğu Karadeniz Gıda Vadisi’ne

Doğu Karadeniz Bölgesi fındık, çay vb. bölgeye özel ürünler için iklime elverişliliğin yanı sıra tarım ve hayvancılık sektöründeki potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda bölgenin tarımsal ürünlerinin “Gıda Sanayi” alanında katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesini gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda fındık ve fındık ürünlerinin yerelde çeşitli konseptlerde yaygınlaştırılarak çeşitliliğin artırılması ile daha yüksek gelir getirici ürüne dönüştürülmesi, böylece tarımsal pazarlama alt yapısının iyileştirilmesi ve sanayi tarım entegrasyonunun geliştirilmesine katkıda bulunmasını hedefleyen ‘Ordu Çikolata Park Projesi’ aslında tüm bölge için tasarlanan ‘Gıda Vadisi’ oluşumunun da ilk adımı olarak görmek mümkündür.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı; Ordu ve Giresun’da fındık ve çikolata, Artvin’de mantar, su ürünleri ve çay, Rize’de çay, Gümüşhane’de organik tarım, Trabzon’da biyoteknoloji gibi bir çok konu üzerine yürüttüğü gerek güdümlü projeler gerekse AB projeleri aracılığıyla Doğu Karadeniz Bölgesinin bir ‘Gıda Vadisi’ haline dönüşmesini sağlayacak faaliyet ve çalışmaları ile yerel ürünlerin global markalara dönüşümü sürecinin öncüsü olmaya devam edecektir.

Hamsiköy'den Denizli'ye Uzanan Başarı Hikayesi...

Başarı ile şans arasında nasıl bir ilişki vardır? Bir insanın gerçekten başarılı olması için şanslı mı olması gerekir? Yoksa azimli mi olması gerekir?

Zorlu zamanlar için güçlendiren hayat hikayeleri!

Başarılı oldular çünkü başarmak zorundaydılar. İşte sıfırdan zirveye çıkanların ilham verici hikayeleri...

Bazen tanınmış kişilerin henüz yolun başındayken hangi zorlukları nasıl aştığını okursunuz kitaplarda, bazen de, kimsenin tanımadığı sıradan bir insanın nasıl da sıra dışı işler başara-bildiğini görürsünüz. Bizde DOKA Dergisi olarak; Bölgemizin yetiştirdiği işadamlarının başarı hikayelerinin genç girişimcilere örnek olmasını istedik, büyük işler başarma isteği olup da elinde fazla imkanı olmayanlara aktarmak istedik.

İnsanların zor zamanlarda okuduğunda moral ve akıl alabileceği röportajları sizler için yaptık. Bu başarı hikayelerini büyük bir heyecanla okuyacağınızı düşünüyoruz.

İşte; Trabzon'un Maçka İlçesine bağlı Hamsiköy'den 20 yıl önce Ege'de 5 yıl kalayım diye çıkıp, Türkiye'nin en büyük dinlenme tesislerinin sahibi olan ilkokul müdürü Ahmet Tufan Pervanlar ve öğretmen Birol Konak'ın müthiş başarı hikayesi...

Sayın Pervanlar, öncelikle sizi tanımak istiyoruz. Bize kendinizden kısaca bahseder misiniz?

1970'de öğretmen oldum ve 14 yıl bu kutsal mesleği icra ettim. 1984 yılında Hamsiköy İlkokulu Müdürü iken öğretmenler günü etkinliği sırasında konuşmaları yaparken hiç kimsenin haberi olmadan istifamı açıkladım. O zamanlar otobüs, kamyon işletmeciliği de yapıyordum. Ayrılacak tamamen ticarete yöneldim. 1990'lı yıllarda Trabzon-Erzurum Karayolu'nun bitirilmesiyle birlikte Hamsiköy merkezden geçen yolun diğer taraftan geçmesi ve yolun kısalığı nedeniyle eski Hamsiköy havasını bulamadık. Bu süreçte Ege'de 5 yıl kalayım diye kafamda bir yönelme oluştu.

1996 yılında Denizli'ye geldik. Ortağım Birol Konak ile Ender Tesisleri'ni işletmeye başladık. Buraya geldiğimde cebimde 5 TL. vardı. Yıllarca çok büyük özveri, emek, uykusuzluk, çaba sarf ettik. 8.senede Ender Tesisleri'ni satın aldık. Bu tesise ciddi yatırım yaptık. Türkiye'de hiçbir yerde olmayan iki taraftan girişi olan bir tesistir. Bu tesisin yanında Susurluk ve Bozüyük'teki tesisimiz mevcuttur. Aynı zamanda Giresun-Hopa hattında hizmet veren Kamil Koç işletmesinin sorumluluğu bize aittir. Bu sistemde çalışan yaklaşık 300'e yakın çalışmamız var.

Tabii ki altyapı Trabzon'dan geliyor. Bu işi az çok biliyorduk. 18 senedir Denizli'deyiz. Tesisimizde konaklama hizmeti de sunmaya başladık. Yeni yaptığımız 35 kişilik motel ile konaklama anlamında da hizmet vermekteyiz.

Denizli insanı çok naif insanlar. Karadenizlileri çok seviyorlar. Biz de çalışmalarımızla Denizli insanının güveni kazandığımızı düşünüyorum. Bu yatırımlarımız da bu güvenin eseridir.

İşinizle ilgili en büyük hayaliniz nedir?

İşimle ilgili en büyük hayalim sürekli en iyiyi, en güzeli ve en kaliteliyi yakalamaktır. Bir de dediğim gibi memleketime Hamsiköy'e yatırım yapmak.

Gençlere, genç girişimcilere önerileriniz nelerdir?

Öncelikle azimli, kararlı, disiplinli ve en önemlisi dürüst olacaklar. Emin olsunlar gerisi kendiliğinden geliyor. Zorluklarla karşılaşacaklar. Bittik, yıkıldık diyecekleri zamanlar olacaktır mutlaka ama asla yılmasinlar...Bilsinler ki o yüksek tepenin arkasında kocaman bir ova onları bekliyor...

Daha önce memleketiniz olan Trabzon'da iş yapıyordunuz. Geri dönüp memleketinize yatırım yapmayı düşünüyor musunuz?

Çok ciddi şekilde düşünüyorum. Özellikle Hamsiköy'e yatırım yapmayı çok istiyorum. Bunun çalışmalarını içerisindeyiz. Konaklama anlamında tesis yapmak istiyoruz. Trabzon Eski Valisi Nuri Okutan zamanında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 4-5 yıl öncesinde bir tarama yapmıştık. Kamil Koç işletmesini almamızın nedeni de bir ayağımızın Trabzon'da olmasını istememizdir.

Trabzon'un geleceğini turizmde görüyorum. Trabzon'da il genel meclis üyeliği de yapmış biriyim. İl genel meclis üyeliği dönemimde 3 yıl daimi encümenlik ve 5 yıl da köy hizmetleri komisyon başkanı olarak görev yaptım. Sarp Kapısı'nın açıldığı zamanlarda Rusya'ya çok gidip geldim. Ege'yi de gördükten sonra Karadeniz'in geleceğini turizm olduğunu, başka bir geleceğinin olmadığını söyleyebilirim. Arazi darlığı nedeniyle sanayide diğer bölgeler ile rekabet etme şansı çok azdır. Bölgemizden de son yıllarda Karadeniz'e büyük bir talebin olduğunu gözlemliyorum.

Ancak turizm derken böyle sıradan bilinçsiz bir yapılaşmayı kastetmiyorum. İş bilen, profesyonelce gelen insanları ağırlayıp, uğurlayacak şekilde sorunsuz bir sistem kurulmalıdır. Yöresel ürünlerin sunumuna dikkat edilmelidir.

Sayın Pervanlar bize zaman ayırdığınız için teşekkürler.

Ben teşekkür ederim; Trabzon'dan kalktınız memleketimizden bir abimiz Denizli'de yatırım yapmış onu gençlere örnek gösterelim dediniz. Asıl ben size teşekkür ediyorum, memleketimizin bizi unutmadığını bize gösterdiğiniz için.

Ege'yi de gördükten sonra Karadeniz'in geleceğini turizm olduğunu, başka bir geleceğinin olmadığını söyleyebilirim.

Sayın Konak, öncelikle sizi tanımak istiyoruz. Bize kendinizden kısaca bahseder misiniz?

1968 yılında Trabzon'un Maçka ilçesinde doğdum. İlkokulu Hamsiköy İlkokulu'nda, ortaokulu ise Hamsiköy Ortaokulu'nda tamamladım. Lise ve üniversite öğrenimimi Trabzon'da tamamladıktan sonra Konya'da iki yıllık bir öğretmenlik hayatım oldu.

Daha sonra baba mesleği olan 1996'da dinlenme tesisi işletmeciliği için Denizli'ye geldik. Ortağım Ahmet Tufan Pervanlar ile tesisimizi işletmeye başladık. Daha sonra da genişleyerek Türkiye'nin beş bölgesinde hizmet vermeye devam ettik. Şu anda ise Denizli'de ikamet etmekteyim. **Bu sektörde 'en'lerden biriyiz.**

Bu işe 1996'da yaklaşık 150 m²'lik bir yer ile başladık. Tabii ki iyi hizmet, kalite, güler yüz, samimiyet, firmaların da ilgisini çekince bu noktaya geldik. Sektörde de sürekli yenilikler olduğundan dolayı biz de bu yeniliğe ayak uydurmak, Afyon ile rekabet edebilmek adına Denizli'de böyle bir yatırım yaptık. Kolay bir yatırım olmadı. 10 yılın planladığı bir yatırım oldu. 16 bin m² üzerine kapalı alanı 4500 m² olan bir tesis yaptık. Tesisimiz dinlenme tesisi yanında sosyal bir tesis özelliği de var. Moteli ve alışveriş merkezi olan, insanların geldiğinde her şeyi bulabileceği sıcak bir ortam oluşturduk. Hemşerilerimiz, Trabzon'u ve Karadeniz'i temsil etme adına buraya geldiklerinde bizimle gurur duyuyorlar.

Memleketinize yatırım yapmayı düşünüyor musunuz?

Böyle bir planımız var. Nasipse Kasım ayında Hamsiköy'e gelip bir değerlendirme yapmayı düşünü-

yoruz. Buradaki yatırımımızda birkaç eksikliğimiz daha var. Tabii ki Hamsiköy bizim memleketimiz. Büyük bir ihtimalle oraya kayıtsız kalamayacağız. Burada bir otel projemiz var. Bunu da iki yıl içerisinde hayata geçirmeyi planlıyoruz. Hamsiköy merkezde farklı bir konseptte yaklaşık 120 yataklı bir otel yapmayı düşünüyoruz. Çocukluğumuzun geçtiği, anılarımızın olduğu yere katkı sağlamayı çok istiyoruz. Burada gelen misafire temiz, kaliteli hizmet vermeyi amaçlayan ticari kazancı ikinci planda tutan, daha çok Hamsiköy'ü iyi tanıtan bir tesis yapmayı arzuluyoruz.

Yapacağımız yatırım aynı zamanda Hamsiköy'ün yaylalarını da içine alan bir proje olacaktır. Gelen insanların sabah kahvaltısını biraz yukarıda mezere dediğimiz yerde, öğle yemeğini yaylada yiyebileceği bir konseptte günün tamamını Hamsiköy'de geçirecek şekilde projelendiriyoruz. Gelen ailelerin spor yapabileceği, çocuklarının vakit geçirebileceği sosyal mekanlar da bu tesiste olacaktır. Gelen insanlar 1-2 gün kalmamalı, 1 hafta kalacak şekilde zamanını değerlendirebileceği mekanlar oluşturulmalıdır.

Denizli’de aynı zamanda Karadenizliler Derneği Başkanlığı ve İl Genel Meclis Üyeliği yaptınız. Bu görevlerde neler yaptınız?

İlk önce belediye meclis üyeliği yaptım. Daha sonra il genel meclis üyeliği yaptım. Karadenizliler Derneği’nde 8 yıl başkan yardımcılığı ve 2 yıl da başkanlık yaptım. Karadeniz kültürünü tanıtmaya adına çok etkin konserler yaptık. 6 kere Volkan Konak konseri, Fuat Saka konseri, Zeynep Başkan ve Sait Uçar gibi sanatçılarla konserler verdirdik. Hamsi festivali yaptık. 1,5 ton hamsinin tüketildiği festivalde 10 binin üzerinde insan toplandı. Nasipse Ocak-Şubat aylarında tekrar böyle bir etkinlik yapmak istiyoruz. Bir amatör kulüp alıp profesyonel lige çıkardık. Daha sonra Bozkurt’ta belediye başkanlığı sürecinde 200 oyla kaybettik. Hep sosyal projeler içerisinde olmaya çalıştık

Bir mağazaya veya bir mekana girdiğimizde nerelisin sorusuna Trabzonluyuz dememiz karşı tarafa bir güven vermiştir. Biz bu algıyı bozmamaya çalıştık.

Ajanslarla ilgili görüşleriniz nelerdir?

İl genel meclisi üyeliğimde buradaki ajansın neler yaptıklarını sunumlarından öğrendik. Yapılacak yatırımlara kaynak ayırmaları insanları da yatırıma yöneltiyor.

Sağladıkları hibe ve faizsiz kredi ile bölge ekonomilerine ve dolayısıyla ülke ekonomisine ciddi anlamda katkı sağlamaktadırlar. Ajanslar ülkemizin güzide kurumlarından birisidir.

Sayın Konak, genç yaşta önemli işlere imza atmış bir işadımı olarak gençlere, genç girişimcilere önerileriniz nelerdir?

Biz bu günlere ortağım Ahmet Turan Pervanlar ile yılmadan geldik. Sayın Pervanlar’ın da dediği gibi öncelikle azimli, kararlı, disiplinli ve en önemlisi dürüst olacaklar. Bunları yaptıktan sonra emin adımlarla ilerleyeceklerinden hiç şüpheleri olmasın...

Sayın Konak, çok teşekkür ediyoruz, bize zaman ayırdığınız ve keyifli sohbetiniz için.

Bende size teşekkür ediyorum, buralara kadar zahmet edip geldiğiniz. Bize memleket selamı getirdiğiniz. Bizi zaten içimizde hayali ile yaşadığımız memleketimize yatırıma davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyoruz, memleketimizin bizi unutmadığını bize gösterdiğiniz için.

Sümela Manastırı / Maçka / TRABZON

Cennetten Bir Köşe Şavşat

Kaymakam
Cemil SARIOĞLU'nun
Anlatımıyla

Şavşat

Şavşat, M.Ö. 900 ve 600 yıllarında yerleşim olarak kullanılmaya başlayan ve günümüze kadar çeşitli evrelerden geçip Yavuz Sultan Selim zamanında Osmanlı topraklarına katılmış bir ilçedir. 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşıdan 1919 yılına kadar olan kısımda 41 yıl Rus esaretinde kalması haricinde tamamen Türk toprağı olmuş bir ilçemizdir. Şavşat'ın Cumhuriyet tarihindeki bölümüne bakıldığında Cumhuriyetle birlikte hızlı bir okuma kültürünün geliştiğini görmekteyiz. Öğretmen okullarıyla, köy enstitüleri ile tarihi birebir yakalamış ve okumaya büyük önem vermiş bir ilçemizdir. Şu anda da Türkiye'de okuma oranı olarak en yüksek ilçelerin başında Şavşat gelmektedir.

Karadeniz'de bir göç olgusu vardır. Bundan ister istemez ilçemizde etkilenmektedir. İlçemizdeki nüfusun büyük bir bölümü köylerde yaşamaktadır. Yaklaşık 18 bin nüfusumuz vardır. Bunun 12 bine yakın nüfusu köylerde yaşamaktadır. Köyde yaşayanların çoğunluğu emekli olmuş insanlarımızdan oluşmaktadır. Özellikle ilçe merkezinde bulunan Şavşat Evi sosyal hayat etkinliklerinde önemli bir rol üstlenmektedir. Haftanın iki günü insanlarımız burada müzik dinleyebiliyorlar. Sosyal hayatta hem ilçe halkının hem de diğer illerden gelen vatandaşların doğa turizmüne büyük bir ilgisi var. Dağlarda, tepelerde, göllerde, yaylalarda gerek yürüyüş olarak gerekse piknik yaparak sosyal hayatlarını devam ettirmektedirler. Bizim son dönemde yapmış olduğumuz sportif anlamdaki te-

sislerle birlikte sosyal hayatı canlandırma noktasında şu anda devam eden spor salonu projemiz var. Burada insanlarımız gidip sportif faaliyetlerini çok rahatlıkla yapabilecekleri bir tesis kazandırmış olacağız.

Şavşat ilçesinde bir yıldır görev yapmaktayım. Geldiğim günden beri gördüğüm şudur ki Şavşat'ın olmazsa olmazı turizm, turizm ve yine turizmdir. İngiltere'de Tony Blair'in güzel bir sözü vardır. Benim üç tane önceliğimi soracak olursanız "Education, Education and Education" yani "Eğitim, Eğitim ve yine Eğitim" demiştir. Ben de bunu Şavşat için "Turizm, Turizm ve Yine Turizm" diyorum. Turizm genci yaşlısı, özel sektörü kamusu ile birlikte bir araya gelerek üstesinden gelebileceği bir alandır.

Şavşat gerçekten inanılmaz bir doğaya sahiptir. Yüce Mevla'mız burada çok bonkör davranmış. Bir deyiş var. Ben de bunun derginiz aracılığı ile bütün Karadeniz'e ve Türkiye'ye duyurmak istiyorum. Şavşatlılar Allah nasip eder de hepsi cennete giderseler en az vatan özlemi çekecek toplum diye söylüyorlar. Şavşat'a "Cennetten Bir Köşe" diyorlar. Hakikaten de insan yaşayınca bunu anlıyor. Kelimeler bu güzelliği anlatmakta yetersiz kalıyor. Şavşat dünyadaki turizm gelişmesine paralel olarak artık insanları sahil kenarından dağlara, yaylalara ve eko turizme doğru büyük bir artış söz konusudur.

Şavşat Evi

Karagöl

Biz bu anlamda Uzungöl'ü örnek alıyoruz. Ortadoğu pazarında önemli bir yere sahip olan Uzungöl'ün dünyaya tanınma anlamındaki iyi örneklerini alacağız. Bu tanınmışlığı Şavşat'a nasıl çekebiliriz gayreti içerisindeyiz. İlçemizi tanıtmak anlamında neler yapabiliriz. Bu kapsamda çeşitli fuarlara katılıp ilçemizi burada tanıtıyoruz. İlçemizi tanıtmak anlamında bazı canlı yayın programlarına iştirak ettik. Ulusal kanallara çıkan bazı festivallerimiz (Veliköy Karüstü Karakucak güreşleri) oluyor. Doğaya rağmen değil de doğayla iç içe, doğayla barışık bir turizmin Şavşat için çok önemli olduğuna inanıyorum. Özellikle köy pansiyonculuğunu teşvik ediyorum. Onların bilinçlendirme çalışmalarına katkıda bulunuyoruz. Şavşat'ta turizmi planlı bir şekilde yürütmek istiyoruz. Bu kapsamda özellikle Karagöl'de uzun vadeli master planlarını yapıyoruz. Doğaya uyumlu, doğayı kirletmeden doğayla birlikte turizmi destekliyoruz. Bu kapsamda ilçemizde iki adet dört yıldızlı otelin inşaatı devam ediyor. Çok güzel bir bungalov tesisimiz mevcuttur. Karagöl'de uzun vadeli gelişim planıyla uyumlu, yöresel mimariye uygun bungalov evler yapıyoruz. Bunu artıracak ve inşallah bir butik otel düşünüyoruz. Trabzon için Uzungöl neyse bizim için de Karagöl odur. Şavşat'ın güzelliğine güzellik katan bir mekandır.

Turizmin bir diğer alt sektörü ise hizmet sektörüdür. Hizmet sunacak insanın kalifiye olması ve dünya standartlarında gelecek insanı memnun edecek hizmet kalitesine sahip olmak çok önemlidir. Bu kapsamda Milli Eğitim'deki girişimlerimiz sonucunda bu yıl Çok Programlı Lise bünyesinde turizm ve alt sektörlerine hizmet edecek aşçısından bulaşıkçısına kadar, komiseninden garsonuna kadar kişileri daha nitelikli, daha profesyonel yetiştirebilecek bir bölüm açtık. Bu yıl öğrencileri alacak.

Bu yeterli değil. Çünkü Şavşat'ın gelecek on yılları turizm açısından çok parlak. Buna bir şimdiden hazırlanmalıyız. Şimdiden bunun planlamasını yapmalıyız. Bu çerçe-

vede yükseköğretim çalışmamız var. Şavşat'ta Turizm Meslek Yüksekokulu'nu mutlaka yapmalıyız. Çünkü gelecek yıllarda otellerde çalışacak işgücünü şimdiden yetiştirmemiz lazımdır. Bu konuda Bakanlık ve YÖK nezdinde girişimlerimiz sürmektedir. Bu anlamda sayın valimize ve milletvekillerimize teşekkür ederim. Bize çok destek oluyorlar.

Şavşat'ta doğa turizmi yanında tarih turizmi de vardır. Şavşat'a gelen insanlar doğasının yanında çok zengin tarihi mirası da görmüş olacaktır. Bu tarihi mirastan birisi olan Şavşat Kalesi, 9.yüzyılda Bagratlı Krallığı döneminde yapılmış, günümüze kadar birçok parçası el değmeden gelmiştir. Şu anda da buradaki restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Yapılan kazı çalışmaları sonucunda 9.yüzyıldan kalma bir eczane ortaya çıkarılmıştır.

Yine Şavşat'ta Tamara Odaları olarak bilinen ve Küçük Sümela diye lanse edebileceğimiz bir bölgemiz mevcuttur. Gürcü Kraliçesi Tamara'nın bir rivayet ki orada yaşadığı, bir rivayete göre mezarının bulunduğu, bir diğer rivayete göre de yaz aylarını burada geçirdiği söylenmektedir. Şu anda oraya çok zor şartlar altında ulaşım yapılıyor. Çok küçük bir patika yoldan ve her insanın gidemeyeceği bir yoldur. Dünyanın birçok yerinde bulunan bir kişi olarak burası beni etkileyen nadide yerlerden biridir. Yürüdüğünüz zaman bir tarafınızda kartal yuvaları bir tarafınızda doğal oyulmuş kamelyalar, aşağıda 400-500 metrelik uçurumdan geçerek odalara ulaşabiliyorsunuz. Odaların yanında yaklaşık 50 metrelik yüksekten akan bir de şelalemiz mevcuttur. Buraya doğayı koruyarak bir patika yol yaparak buraya ulaşımı daha efektif hale getireceğiz. Tamara Odaları'nın, Şavşat'ın turizm anlamında yeni bir destinasyon noktası olacağını düşünmekteyim. Yavuzköy, Karagöl, Tibeti Kilisesi'ne ek olarak burası da destinasyon noktası olacaktır. Tibeti Kilisesi'ne yılda yaklaşık 5 bin civarında Gürcü vatandaşı gelerek hac ibadetlerini yapmaktadırlar.

Yine ev pansiyonculuğu anlamında vatandaşımızda önemli bir bilinç var. Şavşat insanı gelen misafire kalbini, gönlünü açıyor. Artık ev yapanlar yarın burada turist ağırlarım diyerek evini öyle tasarlayıp yapmaktadır. Bu zihniyet değişimini sağlamak bizim için çok önemlidir. Şu anda Hocabey ve Cevizli köylerimizde 8-9 adet evimiz köy pansiyonculuğu yapacak şekildedir.

İlçemizdeki eğitimin kalitesini artırmak, öğrencilerimize daha güzel ortamlarda eğitim imkanı sunmak, ihtiyaca cevap verebilecek daha modern eğitim kurumlarına sahip olmak için ilçemizde 16 derslikli Anadolu Lisesi ve 200 öğrenci kapasiteli 1 öğrenci yurdu inşaatları devam etmektedir. Bu eğitim kurumlarının 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında hizmete girmesi planlanmaktadır. Ayrıca, ilçemiz merkezinde İmam Hatip Lisesi ve pansiyonunun yapılması için bir hayırsever ile valiliğimiz arasında protokol imzalanmış olup ilgili inşaatların yapılacağı alan ile ilgili kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, İlçemiz merkezinde 1 bağımsız ilkokul binası yapılması planlanmaktadır.

Sağlık turizmi noktasında da ilçemizde bir çalışma başlattık. İlçe merkezine yaklaşık 25 km uzaklıktaki Çermik bölgesinde termal suyumuz var. Özel idare tarafından ihalesi yapıldı. Sondaj çalışmaları başladı. Burada da otel düşüncemiz var. İhaleyi alan işadamımız sondaj sonucu çıkan neticeye göre otel ve iki tane de havuz projesi var. Yapılması halinde özellikle kış sezonunda büyük bit katkı sağlayacağını düşünmekteyim. Şavşat'taki zengin turizm çeşitliliğine katkı yapacaktır.

İlçemizde elma ve armut çok sayıda bulunmaktadır. 80'e yakın armut türü Şavşat'ta bulunmaktadır. Özellikle meyve suyu anlamındaki tesisler de ilçemizde yapılabilir. Korava adını verdiğimiz yöresel meyve suyumuz var. Gelen misafirlerimize ikram ediyoruz. Doğal yöntemlerle yapılmış meyve suyumuzun paketlenerek satılması konusunda girişimlerimiz sürmektedir.

El sanatları alanında da Şavşat Sandığı yapılmaktadır. Yaklaşık bir aylım eğitim sonucunda üç tane ustamıza bu sanatı öğrettik. Bun sandıklar kişiye özel tasarlanarak yapılıyor. Bu bazen takımlarımızın logoları, bazen isimle, bazen de ilçenin adıyla süslenerek yapılmaktadır.

İlçemizin rakımının yüksekliği, doğasının güzel olması ve yaşlılarımızın doğal ortamda yaşamlarını sürdürmeleri amacıyla ilçe merkezine 5 km mesafede Ardahan karayolu üzerinde 4720 m²'lik taşınmaz üzerine sokak tipi yöre mimarisine uygun 52 kişi kapasiteli Naime-İsmail Yılmaz Yaşlılar Yaşam Yerleşkesi'nin inşaatına 29 Mayıs 2013 yılında başlanmıştır. Yaşlılar Yaşam Yerleşkesi 9 adet 72 m²'lik ikişer katlı konut, 1 adet 300 m² üzerine kurulu 3 katlı sosyal tesisten oluşacaktır. Hayırseverimiz Naime Yılmaz hanımefendi bugüne kadar 910 bin TL bağışta bulunmuştur. Binaların mimari projesini ise yine ilçemiz Şalcı köyünden yüksek mimar Erol Şalikoğlu tarafından ücretsiz çizilmiştir. Sayın milletvekilimiz İsrail Kışla ise binaların iş döşemelerinin yapımını üstlenmiştir. Buradan katkı sağlayan herkese teşekkür ederim.

İlçe Merkezi

Tarihçe

Tarihi bakır çağına kadar uzanan Şavşat, Hurrilerden Urartulara, Kimmerlerden Sasanilere kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapan çok eski bir yerleşim yeridir. Mesketya Krallığı, Latin Vesayeti, Arap, Bagratlılar dönemi, Hazar, Selçuklu, Gürcü egemenlik dönemi, Kraliçe Tamara dönemi, Çakeli egemenliği, Osmanlı-Çıldır Atabeyliği ve Türkiye Cumhuriyeti gibi dönemleri 2000 yıllık bir sürece sığdırmıştır.

İlçenin çeşitli yerlerindeki kalıntılardan, mezarlardan ve yapılan kazılarda çıkan tarihi buluntulardan bölgede çeşitli madenlerin işletildiği anlaşılmaktadır. 1930 yılında Artvin'de ve Şavşat'ın Meşeli köyünde bulunan bakır baltaların M.Ö. 4000-3000, tunç olanların ise M.Ö. 3000-2000 yıllarına ait Hurriler döneminden kalma eserler olduğu uzmanlarda saptanmıştır. Şavşat, M.Ö. 900-650 yılları arasında Urartu ve Kimmerler, daha sonraları ise sırasıyla Saka Türkleri, Romalılar ve Sasaniler'in egemenliği altına girmiştir.

Osmanlı döneminde Yavuz Sultan Selim'in Trabzon Valiliği sırasında, Rize'nin Osmanlı topraklarına katılmasından sonra Artvin, Ardanoç, Şavşat ve Borçka çevreleri de Osmanlı topraklarına katılmıştır. 1829 yılında Ardanoç Sancağı'na bağlanan Şavşat, Osmanlı-Rus Savaşı sonrasında imzalanan Berlin Antlaşmasıyla (1878) Batum, Kars ve Ardahan ile birlikte Çarlık Rusya'sına bırakılmıştır. 1879 tarihinde resmen kesinleşen Osmanlı-Rus sınırı ile de Artvin, Ardanoç ve Borçka ile birlikte anavatanından koparılmıştır.

ŞAVŞAT KÜNYESİ

İlçe Oluş Tarihi	27 Şubat 1921
İlçe Kurtuluş Tarihi	7 Mart
Artvin İl Merkezine Uzaklık	70 Km.
Rakım	1.100 Metre
Nüfus (2013)	17.507 (İlçe Merkezi: 6.588 – Belde: 2.803 - Köyler: 8.116)
Yüzölçümü	1.317 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Şavşat, Beldeler (Meydancık)
Köy Sayısı	61

1917 yılında Rusya'da yaşanan Bolşevik ihtilali neticesinde Ruslar bölgeden çekilmeye başlamış ve Mondros Ateşkes Antlaşması ile bölge Ermenilere bırakılmak istenmiştir.

1921 Şubat'ında Sahara'da gerçekleşen çatışmalarla yöre düşmandan temizlenmiştir. 23 Şubat 1921'de Ardahan'da göndere Türk bayrağını çeken kaymakam vekili Filibeli Hilmi Bey, Hamşioğlu İsa Bey'i Şavşat Kaymakamlığına atamıştır. 27 Şubat'ta Şavşat'a ulaşan İsa Bey, Şavşat halkıyla birlikte Türk bayrağını göndere çekerek 43 yıllık esaretin bittiğini, Kazım Karabekir Paşa'dan, Filibeli Hilmi Bey'den selamlar getirdiğini ve Artvin'in kurtulduğunu Şavşat halkına müjdelemiştir.

Serhat ilçesi Şavşat 27 Şubat 1921 tarihinde Ardahan sancağına bağlı bir ilçe iken 7 Temmuz 1921 tarihinde ise Artvin iline bağlanmıştır. İlçenin kurtuluş bayramı Artvin ile birlikte her yıl 7 Mart günü kutlanmaktadır.

Cevizli Köyü

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Artvin'e 70 km uzaklıktaki Şavşat, doğuda Ardahan il merkezi ile Hanak ilçesi, kuzeydoğuda Posof ilçesi, güney ve güney batıda Ardanuç, batıda Artvin Merkez ve Borçka ilçesi, kuzeyden de Gürcistan Devleti ile çevrilidir.

1.317 km²'lik yüzölçüme sahip ilçenin dört tarafı sıradağlarla çevrili, yemyeşil tepelerin gökyüzüyle buluştuğu, buz gibi pınarların çağlayıp coştığı bir ilçedir. 3.537 metreye yükselen Karçkal Dağları, ilçenin batı ve kuzeybatı yönünü sınırlandırır. Kuzeyde 2.250 metre yükseklikteki Sivritepe (Arsiyan) dağları ile 3.000 metreyi aşan Cin dağları bulunmaktadır. Doğuda Ardahan-Artvin sınırlarını teşkil eden Yanlızçam dağ silsilesinden 2.650 metre yükseklikteki Sahara Dağları, güneyde ise 3.050 metreyi bulan Karagöl dağları vardır.

Türkiye'nin en güzel ilçelerinden biri olan Şavşat'ın yerleşim yerlerinin rakımları 950-1800 metre arasında değişmekle birlikte ilçe merkezin rakımı 1100 metredir.

Akarsu bakımından zengin olan ilçede çok sayıda buzul gölü bulunmaktadır. Bu göller nispeten küçük göller-

dir. Göllerin en büyüğü Karagöl dağlarında bulunan ve bu dağa kendi adını veren Karagöl'dür. Bol miktarda alabalık bulunan gölden sulama amaçlı olarak yararlanılmaktadır. Meşeli Köyü orman içi mevkiinde milli parklar kapsamı içerisinde bulunan ikinci bir Karagöl mevcut olup piknik, mesire yeri özelliğine sahiptir. Pınarlı köyü yakınlarında Balık Gölü, Arsiyan yaylasında ise Kız Gölü, Boğa Gölü ve Koyun Gölü isminde göller bulunmaktadır.

Şifalı suların da kaynağı olan ilçede Çermik-Çoraklı Köyü sınırları içerisinde bulunan sıcak su kaplıcası romatizmalı hastalıklara iyi gelmektedir.

İlçede Karadeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş iklimi hâkimdir. Yüksek rakımlı olan yerlerde kışlar çok uzun sürer. Bu bölgelerde kasım ayında başlayan kar yağışları nisan ayı ortalarına kadar sürer.

İlçe bitki örtüsü bakımından zengindir. Zengin iğne yapraklı ormanlar mevcut olduğu gibi alçak rakımlı yerlerde yapraklı ağaçlara da rastlamak mümkündür.

Arsiyan Yaylası

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin nüfusu, 2013 yılı nüfus sayımına göre 17.507'dir. Bunun 8.681'i kadın, 8.826'sı erkektir. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 13'dür.

1 beldesi (Meydancık), 61 köyü (Akdamlı, Arpalı, Aşağıkoyunlu, Atalar, Cevizli, Ciritdüzü, Çağlıpınar, Çağlıyan, Çamlıca, Çavdarlı, Çayağzı, Çermik, Çiftlik, Çoraklı, Çukur, Dalkırmaz, Demirci, Demirkapı, Dereiçi, Dutlu, Düzenli, Elmalı, Erikli, Eskikale, Hanlı, Ilıca, Karaağaç, Karaköy, Kayabaşı, Kayadibi, Kirazlı, Kireçli, Kocabey, Köprülü, Köprüyaka, Kurudere, Küplüce, Maden,

Meşeli, Oba, Otluca, Pınarlı, Savaş, Saylıca, Sebzeli, Susuz, Şalcı, Şenköy, Şenocak, Tepebaşı, Tepeköy, Üzümlü, Veliköy, Yağlı, Yamaçlı, Yaşar, Yavuzköy, Yeşilce, Yoncalı, Yukarıkoyunlu ve Ziyaret), ve ilçe merkezinde 2 mahalle (Armutlu ve Söğütlü) ile Meydancık beldesinde 4 mahalle (Balıklı, Meydancık, Mısırlı, Taşköprü) olmak üzere 6 mahallesi mevcuttur.

Köylerin içinde rakımı en yüksek köy 1.820 metre Pınarlı olup, ilçe merkezine en uzak köy ise 42 km. ile Çağlıpınar köyüdür.

Kurudere Köyü

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçede 1 anadolu lisesi, 1 anadolu imam hatip lisesi, 2 adet çok programlı anadolu lisesi, olmak üzer 4 lise; 1 yatılı blge ortaokulu, 3 ilkokul, 3 ortaokul, 1 birleştirilmiş sınıf uygulaması olan ilkokul, 1 anaokulu ve halk eğitim merkez müdürlüğü ve akşam sanat okulu olmak üzer 14 eğitim kurumu; 721 Lise, 435 ortaokul, 550 ilkokul ve 115 anaokulu öğrencisi olmak üzere toplam 2021 öğrenci, 218 öğretmen ve 68 diğer personel ile eğitim öğretim faaliyeti sürdürülmektedir. İlçe eğitim kurumlarına bağlı 4 pansiyon bulunmaktadır.

1984 yılında tamamlanarak hizmete sunulan Devlet Hastanesi 30 yatak kapasitesine sahiptir. Yeni yapılan hastanenin ise 32 yatak kapasitesine sahip olacaktır.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

Şavşat, ekonomisi büyük ölçüde tarımsal üretim ve hayvancılığa dayalıdır. Tarımsal üretim, ağırlıklı olarak, geleneksel aile tipi işletme yapısı şeklinde görülür. Yetiştirilen başlıca ürünler mısır, patates,, elma, armut, ayva, erik, kiraz, kızılcık ve cevizdir.

İlçe ekonomisinde önemli yeri bulunan hayvancılık, giderek azalan bir trend izlemektedir. 61 köyü bulunan ilçede, 16.037 adet büyükbaş ve 12.535 adet de küçükbaş hayvan bulunmaktadır.

Şavşat büyük ve küçükbaş hayvancılık yanında arıcılık açısından da son derece uygun koşullara sahiptir.

Başlangıcında, Çoruh havzasında uygulanan seracılık-örtü altı yetiştiriciliğinin iklim koşullarının uygunluğu ve çiftçilerden gelen talepler üzerine il genelinde yaygınlaşması ile Şavşat'ta da seracılık faaliyetlerine başlanılmıştır.

İlçede tarım kesimi ile esnaf kesimine kredi sağlayan Ziraat Bankası bulunmaktadır.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan tarım alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 4 dekar, sebze bahçeleri alanı 142 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 83.857 dekar ve süs bitkileri alanı 35,50 dekar olup, toplam tarım alanı 84.038,50 dekadır.

2013 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı(24.763)	İnek	24.763
Küçükbaş Hayvan Varlığı(23.476)	Koyun	22.376
	Keçi	1.100
Kümes Hayvanları Varlığı(900)	Tavuk	900
Arıcılık	Kovan Sayısı	8.670
	Bal Üretimi (ton)	119
	Balmumu Üretimi	7,85

Ulaşım

İlçe Artvin'e iline 70 km, Ardahan iline 49 km uzaklıkta bulunmaktadır. Trabzon Hava Limanı'na 290 km, Kars Hava Limanı'na 135 km ve Gürcistan'ın Batum Hava Limanı'na ise 150 km. uzaklıktadır.

Kültür ve Turizm

Şavşat, tarihi yerler ve doğal güzellikleriyle dikkat çeken bir ilçedir. Özgün ahşap mimarisi ve güzelliğiyle Şavşat evleri, festivalleri, İsviçre ve Avusturya Alplerinden çok daha gizemli doğal güzellikleri, yaylaları, göller, kaleleri, flora ve faunasıyla Şavşat turizmde ön plana çıkan bir ilçedir. İlçedeki köylerin eşsiz doğal güzelliği, flora ve faunasıyla yerli ve yabancı turistlerin vazgeçilmezleri arasındadır.

Kaleler

Şavşat (Satlel) Kalesi

Şavşat'a 2 km. mesafede Satlel (Söğütlü) mahallesi ile Carat (Köprüyaka) köyü arasındadır. 9.yüzyılda Bagratlı Krallığı'nca moloz taşlardan yapılmış kale kayalık üzerine kurulmuştur. Osmanlı döneminde de kullanılan kale günümüzde terkedilmiş durumdadır. Surların ekseriyeti ayakta. İçinde sarnıç ve şapel kalıntıları bulunmaktadır. Evliya Çelebi; Seyahatnamesinde Şavşat Kalesi'nin ocaklık olarak idare edildiğini ve kadısının olmadığını belirtmektedir.

Kaleye en kolay ulaşılabilen yön güney olduğundan buradaki surlar iyice tahkim edilmiştir. Kule ve burçların birisi hariç, diğerleri sur duvarları hizasındadır dışa taşmazlar. Dış Cepheler, büyük boyutlu kare veya dikdörtgen kesilmiş taşlardan düzgün sıralar halinde örülmüştür. İç duvarlara daha az özenilmiş ve daha küçük boyutlu taşlar kullanılmıştır. Kalenin en büyük boyutlu yapısı zindan olup, dışa iki havalandırma deliği ve bir kapı ile açılır. Yüksek kapıya ancak taşınabilir bir merdiven ile ulaşılır. Zindanın iç duvarlarında, eş boyutlu kesilmiş taş sıraları özenli bir işçilikle kullanılmıştır.

Kale'de 2009 yılında başlayan ve 7 yıl sürecek olan kazı çalışmalarında şu ana kadar yapılan yüzey araştırmalarında Orta Çağa ait olduğu anlaşılan bazı tarihi kalıntılar bulunmuştur. İç sur alanı 4.000 m², dış tarafı ise

Şavşat Kalesi

12.000 m² olan silindirik kulelerle örülü, 19 metre yığma taş duvardan inşa edilen kalede başlatılan kazı çalışmalarıyla bölgenin ve kalenin tarihi belirlenmiş olacaktır.

Carishev Kalesi

İlçe merkezinden 25 km uzaklıkta bulunan Sebzeli köyündedir. Yılın her mevsimi ulaşım mümkündür.

Parih Kalesi

Balıkli ve Taşköprü köyleri arasında olup, İlçe merkezine 40 km uzaklıktadır.

Tokharis Kalesi

İlçenin 6 km batısındaki Kayadibi köyünün arkasında bulunan tepe üzerine moloz taşlar kullanılarak yapılmış bir kaledir.

Ustamis Kalesi

Eskikale köyünde varlığını hala koruyabilen önemli bir kaledir.

Hantuşet Kalesi

Bilbilan Kalesi adıyla da anılan bu kale Hanlı ve Karaağaç köyleri arasındadır.

Kireçli Kalesi

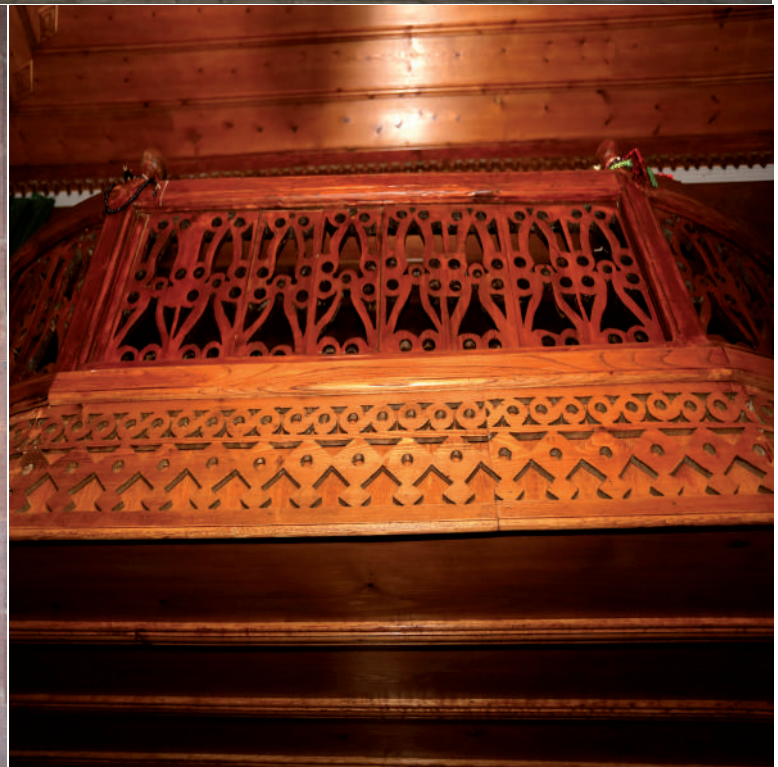
Şavşat'ın 12 km güneyinde Kireçli köyü çıkışıdır. Kalenin tamamına yakın bir bölümü ayakta.

Camiler

Kocabey Köyü Camii

İlçe merkezine 10 kilometre uzaklıkta Kocabey Köyü sınırları içerisinde bulunan ahşap camidir. 1902 yılında inşa edilen camii bu sene içerisinde Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyonu tamamlanmıştır.

Çoraklı Köyü Camii

1909 yılında inşa edilen cami tamamen ahşap malzeme ile yapılmıştır. Giriş kapısı, üst kat, tavan ve minberdeki ahşap üzerine renkli süsleme yapılmıştır. Minberde uygulanan ahşap üzerine cennet motifi uygulanmıştır.

Savaş Köyü Camii

1870 yılında inşa edilen caminin dışı taş, içi ahşap malzeme ile yapılmıştır. Giriş kapısındaki ahşap işlemecilik dikkat çekmektedir. Ayrıca tavan süslemesi, iç mekan süslemesi de görülmeye değerdir.

Kireçli Köyü Camii

1826 yılında inşa edilen caminin dışı taş, içi ahşap malzeme ile yapılmıştır. Özellikle kapı ve minberdeki ahşap işçilik dikkat çekmektedir.

Dalkırmak Köyü Camii

1880 yılında inşa edilen caminin dışı taş, içi ahşap malzeme ile yapılmıştır. Ahşap olan minaresi saç ile örtülmüştür.

Tibet Kilisesi

Tibet Kilisesi

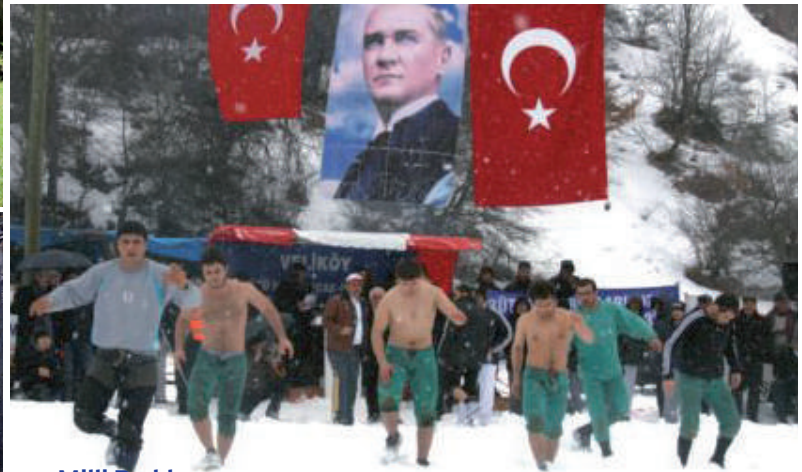
Kiliseler

Cevizli (Tibet) Kilisesi

Cevizli Köyü'nde bulunan kilise 9. yüzyılda Bagratlı prenslerinden Aşud Kukh tarafından 899-914 yılları arasında inşa edilmiştir. 11.yüzyıldan sonra yörenin önemli dini merkezleri arasında ismi geçen yapı, 12. ve 15. yüzyıllarda onarım görmüştür. Türk beylerinin bölgeye hakim olmasından sonra cami olarak kullanılmış, 1885 yılında kubbesine, yan mekanları oluşturan bölümlere yıldırım düşmesi sonucu hasar görmüş ve 1899 yılında terk edilmiştir. Günümüze sadece kilisenin cephe duvarları ulaşmıştır.

Rabat Kilisesi

İlçe merkezine 14 km uzaklıktaki Köprülü Köyü'ndedir.

Milli Parklar

Karagöl Milli Parkı

Karagöl ve çevresinde genel olarak paleojen ve neojen arazileri yer alır. Karagöl ve çevresi yer yer vadilerle yarılmıştır. İlçe merkezine 25 km uzaklıkta olup, olağanüstü flora ve fauna çeşitliliği ile endemik bitki türü mevcuttur.

Sahara Milli Parkı

Şavşat-Ardahan karayolu üzerinde ve Şavşat'a 13 km uzaklıktadır. Orman örtüsü ladin ve köknarlardan oluşur. Kocabey yaylası ve çevresinde Alpin zona ait bitki türleri yer almaktadır.

Festivaller

Veliköy Gelenseksel Karüstü Karakucak Güreşleri

Şubat ayı sonunda yapılan festivalde bu kültür yaşatılmaya çalışılmaktadır.

Şavşat Sahara Pancarcı Festivali

1988 yılından bu yana yaz aylarında genç grupların topluca yaylalara çıkarak, belli bir süre yaptıkları geleneksel eğlencelerden birisidir. "Pancarcı Şenliği" denmesinin nedeni ise eğlence gruplarının festival boyunca yayla çimenliklerinde pancar otu toplamalarıdır.

12 Yüzen Ada

Göller

Karagöl

İlçe merkezine 25 km uzaklıkta olup, Meşeli köyünün kuzeyinde, orman içinde ve yeşil çayırılar arasında yer alır. Her mevsim farklı bir güzellik sergileyen göle, Şavşat-Ciritdüzü-Veliköy-Meşeli veya Şavşat-Kocabey-Köprülü yolu kullanarak ulaşmak mümkündür. Gölün çevresinde doğal kaynak suları ve Orman İşletmesi tarafından yaptırılmış bir dinlenme evi vardır. Göl içerisinde çeşitli balık türleri bulunmakla birlikte akvaryum balığının ender bulunduğu göllerden birisidir.

12 Yüzen Ada

İtalya'da 1671'den beri bilinen yüzen adalar, Türkiye'de 2000'li yıllarda tanınmaya başlamıştır. Ülkemizde kayıt altına alınmış 100'den fazla yüzen ada vardır. Arsiyan yaylasında 12, Kaçkar Dağları'nda 24 olmak üzere 36 adet yüzen ada bulunarak tescillenmiştir. Yüzen adaların bir arada en çok bulunduğu yer ise Şavşat'tır. Sedava Gölü üzerinde büyüklükleri 20-150 m2 arasında değişen 8, Muasıl Gölü'nde 2, Posta Gölü'nde ise 2 adet olmak üzere 12 adet yüzen ada tespit edilmiştir.

Kazan Gölleri

Bu göller Bilbilan yaylasına giden Top Yolu olarak da adlandırılan yerin yakınında; Susuz, Arpalı ve Ziyaret köylerinin ortak mera olarak kullandığı bir bölgedir. Gölde kırmızı benekli alabalık mevcuttur.

Karagöl (Mavi Göl)

İlçe merkezine 25 km uzaklıkta 3200 metre rakımda bulunan göle ancak yaz aylarında gidilebilir. Bölgede çok sayıda Karagöl adında göl olduğundan köy halkı tarafından göle Mavi Göl adı verilmiştir.

Boğa Gölü

İlçe merkezine 40 km mesafedeki göl Arsiyan yaylasıdır.

Kız Gölü

Adını "Kız Gölü" efsanesinden alana göl Arsiyan Dağı'nda bulunmaktadır.

Samamiyet Gölleri

Arpalı yaylasına 2 km uzaklıktadır. Göllerin birbirine yakın olması nedeniyle köy halkı tarafından bu ad verilmiştir.

Camuş Gölü

Arpalı yaylasında bulunan gölün içinde çim adalar bulunmaktadır. Yöresel adı "camuş" olan mandaların göldeki çim adaları yemesi nedeniyle bu adı almıştır.

Ağ Göl

Karaağaç ve Hanlı köyü yaylalarının üstündeki gölün rakımı 2.850 metredir.

Balık Gölü

İlçenin kuzeyinde Pınarlı köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Akustik bir özelliğe sahip gölün üç tarafı ormanlarla çevrilidir ve diğer yanı ise Cin Dağı'na bakmaktadır.

Kraliçe Tamara Sığınağı

Mağaralar, Kanyonlar ve Sığınaklar

Kraliçe Tamara Sığınağı

Dutlu, Akdamla ve Ilıca köyü üçgenindedir. Gürcü Kraliçe Tamara'nın yaşamış olduğu kaya sığınağı çok güzel motiflerle süslenmiş, hat- ta sırlanmış kesme taşlardan inşa edilmiştir. Sığınağın sağ tarafında çok yüksekten dökülen bir şelale bulunmaktadır. Ayrıca bütün bölgeye hakim olan iki tane gözetleme kulesi mevcuttur.

Hisli Mağara

İlçenin güneydoğusunda Çamlıca, Düzenli ve Arpalı yaylaları üçgeni arasında yer almaktadır.

Karı Mağarası

Kirazlı Köyü'nde bulunan mağaraya, Ermeni işgali altında olduğu dönemde köyün bütün kadınları burada saklandığı için bu adı almıştır.

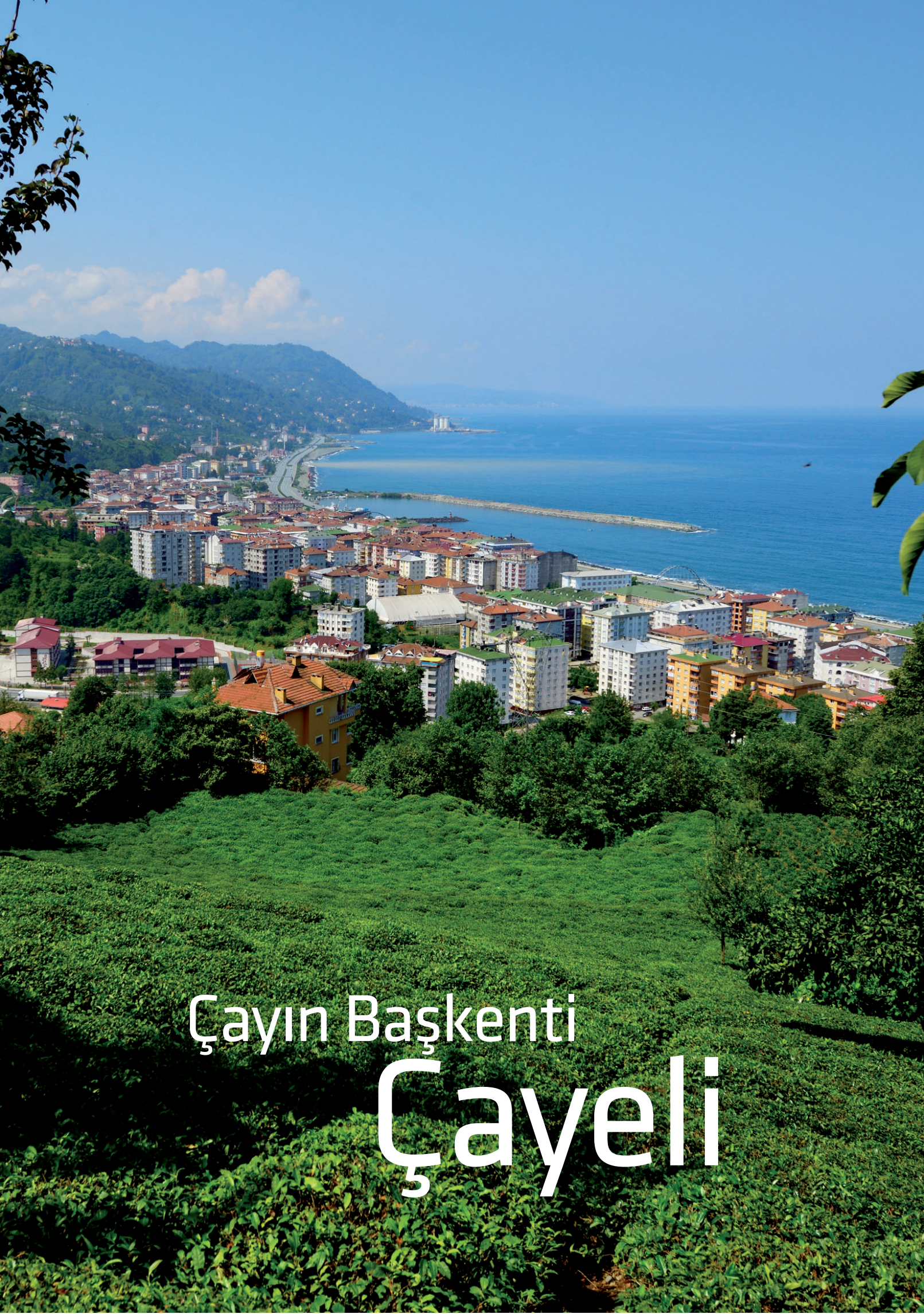
Örtülü Kaya Kanyonu

Dutlu ve Akdamla arasında bulunan kanyon boyunca yürüyüş parkuru bulunmaktadır.

sakin şehir olma yolunda
ŞAVŞAT

An aerial photograph of Çayeli, a town in Turkey, showing its coastal location. The town is built on a hillside, with a dense cluster of multi-story apartment buildings and smaller houses. A long, straight road runs along the coast, separating the town from the sea. The sea is a deep blue, and a long pier or breakwater extends into it. In the background, there are green mountains under a clear blue sky. The foreground is filled with lush green vegetation, including trees and bushes.

Çayın Başkenti Çayeli

Çayeli Kaymakamı Turgay ÜNSAL'ın anlatımıyla

Çayeli

Çayeli, coğrafi konumu, tarihi, kültürel ve turizm zenginliği, ulaşım kolaylığı, farklı turizm çeşitlerine uygun coğrafyası ile Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yeşil ile mavinin ahenkle buluştuğu gerçek bir incidir. Bu dokusuyla, büyüğü doğal güzelliğiyle kentin ve kentlisinin gözbebeği olmaya devam etmektedir. Şair Adem İmdat Kesici'nin mısralarında dediği gibi,

Erkenden uyanırsam bir yaz sabahı,
Çıksam şu Kaçkar'ın yücelerine,
Unutsam saati, dakikaları,
Baksam Çayeli'nin gecelerine.
Gözlerimde kalsa yeşilin izi,
Seyretsem Rize'yi, Karadeniz'i.
Mayısta açarken çayın filizi,
Aksam şiirlerin hecelerine.

Her 10 Km'de bir ilçenin konuşlandığı Karadeniz sahilinde fark edilen bir ilçe olarak değerlendirilen Çayeli köyleri, mahalleleri ve beldeleri ve buralarda yaşayan insanlarla oldukça zengin bir kültüre sahiptir.

İlçede çay tarımına bağlı ekonomi egemendir. Çay ziraatını sürdüren halkımız gelirini özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük illerdeki ticari işletmelerde kullanıma dönüştürmüştür. İnşaatçılık ve gıda sektöründe tamamıyla işinin patronu olmuştur. Karadeniz insanının yaradılışında bulunan liderlik vasfı ve bu yeteneğini bölge kültürü itibarıyla kendi yöresinde sergileyememesi onu gurbete yöneltmiştir. Aslında bu durum Çayeli için bir kayıp değil, kazanım olmuştur. İşadamlı vasfını kaza-

nan bu güzel insanlarımız ilçemizdeki ailelerine, yakınlarına rehber olmuş ve ilçemizdeki ticaret erbabı sayısı Anadolu'nun diğer ilçeleriyle kıyaslandığında oldukça fazladır. İlçemizde faaliyette bulunan kamu ve özel sektöre ait 19 çay fabrikası, 1 maden işletmesi, 1 çimento dolum tesisi ilçe ekonomisine ivme kazandırmıştır. İstihdam açısından ilçemizi fazlasıyla rahatlatmıştır.

Bütünüyle yemyeşil olan ilçemizin coğrafi ve iklim yapısı ulaşım, eğitim ve sağlık yatırımlarının gerçekleştirilmesini zorlaştırmaktadır. Çünkü ilçemizde yatırım yapmak için mevcut kullanılabilir arazi bulmak çok zordur. Yol, su ve elektriksiz yerleşim yeri bulunmayan ilçemizde eğitim ve sağlık alanındaki fiziki kapasiteler ihtiyacı rahatlıkla karşılamaktadır. Kamunun yaptırdığı eğitim yatırımlarının yanında hayırsever işadamlarının yaptırdığı çok modern okul binalarımız da mevcuttur. İlçemizde eğitimin miladi olarak kabul edeceğimiz Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin açılması, sosyal, kültürel ve ekonomik yaşama büyük katkı sağlamıştır. Fakültemiz yeterli sayıda derslik, laboratuvar ve bilgisayar donanımına kavuşturulmuş, öğrencilerin rahatlıkla barınmaları için modern erkek ve kız öğrenci yurtları hizmete açılmış, öğretim üyelerinin tamamına lojman sağlanmıştır.

İlçemizde 100 yataklı devlet hastanesi, halk sağlığı birimi, aile hekimlikleri, sağlık ocakları ile vatandaşlarımıza ileri düzeyde sağlık hizmetleri sunulmaktadır. Ayrıca engelli rehabilitasyon merkezimiz 50 kişilik kapasite ile zihinsel ve bedensel engelli vatandaşlarımıza hizmet vermektedir.

Rize il merkezine 18 km uzaklıkta bulunan Çayeli, kuzeyinde Karadeniz, batısında Rize, güneyinde Çamlıhemşin, Hemşin ve İkizdere ilçeleri ile komşu olan denize paralel yüksek sıra dağlarıyla, tipik bir kıyı ilçesidir.

Ülkemizin hiçbir yerinde bulunmayan doğal güzelliklere sahip yaylalarımıza yönelik yayla turizmi için rekreasyon çalışmalarımız belediyemizle birlikte devam etmektedir. İlçemizin her yanı eşsiz güzelliklerle doludur. Özellikle Ağaran Şelalesi, masmavi denizimizi kucaklayan Kuspa tepesi görülmeye değer yerlerdir. İlçemize dışarıdan gelecek misafirlerimizin rahatça konaklayabilecekleri çok modern ve kaliteli 2 adet 4 yıldızlı, 1 adet 3 yıldızlı otellerimiz ve bunun yanında pansiyonlarımız ve yine bu standartlara sahip hizmetiçi enstitüsü ve öğretmenevi binası da hizmet vermektedir.

Kültürümüzü yansıtan halk oyunlarımız genel olarak horon türündeki oyunlardır. Geleneksel enstrüman olarak tulum ve kemençe yaygındır.

Son olarak şunu belirtmeliyim ki; Kaymakamlık olarak bizim amacımız bu büyüğü doğa harikası ilçemizi her yönüyle öncelikli olarak korumak ve mevcut potansiyelini daha da geliştirmektir. Sahip olduğumuz bu güzel değerlerimizi hem ülke için, hem de ülke dışında tanıtarak bir “marka ilçe” olmak ve daha fazla insanımızın bu yöreye gelerek ziyaret etmesini sağlamaya çalışmaktır.

Ayrıca kendimi ifade etmeme izin veren bu güzel röportaj için dergiyi hazırlayanlara buradan teşekkür ederim.

Tarihçe

M.Ö 700'lerde Miletoruslularca kurulduğu sanılan Çayeli, ulaşılması güç konumu nedeniyle uzun süre doğudan gelen istilacıların işgalinden korunabilmiştir. Önce Roma, sonra Bizans ve Rum Pontus İmparatorluklarının egemenliği altında kalmışken 1461'de Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğu egemenliği altına girmiştir.

Çayeli, 1622'de Abaza korsanlarının saldırısına uğrayarak yağmalandı. Şemsettin Sami, Kamasü'l-Alam'da, önceleri Mapavri olarak adlandırılan Çayeli'nden "Trabzon vilayetinin Lazistan sancağının Rize kazasına bağlı bir nahiye" olarak söz eder. Yine Osmanlı Defterdarlığı'nın tutturduğu, ilk beş Tapu-Tahrir defterlerinden 1521 tarih, 52 sayılı kaynakta "Mapavri/Çayeli ahalisinin Müslüman, Atina/Pazar İlçesi'nde bazı Hemşinli ve öteki yerlilerin Kadim/Eski-Müslüman, Lazluk kesiminde de 35 köydekilerden eski Müslüman, yani Osmanlı fethinden önce Müslüman olmuşlardır" kaydı vardır.

Uzun süre Osmanlı toprakları içinde kalan Çayeli Birinci Dünya Savaşı sırasında Rus işgali altında kalmış, 2 yıl süren işgalin ardından Ruslar, Bolşevik Devrimi sonrası işgal ettikleri topraklardan geri çekilir ve böylelikle 9 Mart 1918'de işgalden kurtulmuş olur.

1878 yılında nahiye olan Çayeli'nde belediye teşkilatı 1915 yılında kurulmuştur. 1 Eylül 1944 tarihinde Çaybaşı adıyla ilçe statüsüne kavuşmuş, adı daha sonra Çayeli olarak değiştirilmiştir.

ÇAYELİ KÜNYESİ

İlçe Oluş Tarihi	1 Eylül 1944
İlçe Kurtuluş Tarihi	9 Mart 1918
Rize İl Merkezine Uzaklık	18 Km.
Rakım	10 Metre
Nüfus (2013)	43.143 (İlçe Merkezi: 23.402 – Belde: 4.959 - Köyler: 13.782)
Yüzölçümü	473 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Çayeli, Beldeler (Büyükköy, Madenli)
Köy Sayısı	54

Çayeli'nin Eski Adı ve Anlamının Hikâyesi

Çayeli yerleşiminin Bizans, Trabzon İmparatorluğu ve Osmanlı imparatorluğu dönemlerinde kullanılan tarihi adı "Mapavri" olup, Özhan Öztürk'e göre Lazca mapauri "Efendiler, rahipler" anlamına gelmektedir. Yazar, Bizans döneminde Rumların Lazlar ve diğer Kafkas halklarıyla etnik doğu sınırı olduğu ve Hristiyanlık Trabzon üzerinden Kafkasya'ya yayıldığı için böyle isimlendirildiğini iddia etmiştir.

Bir başka görüşe göre de Doğu Karadeniz'de Rumca olduğu sanılan birçok yer adının Lazca olduğunu ileri süren W.E.D. Allen (A. History of The Georgon People London 1932) adlı eserinde Mapavri adının Lazca olduğunu ileri sürmekte ve anlamının "Yapraklı" olduğunu vurgulamaktadır. Bugün konuşulan Lazcada pavri/yaprak demektir.

Yeşiltepe Köyü

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Rize il merkezine 18 km uzaklıkta bulunan Çayeli, kuzeyinde Karadeniz, batısında Rize, güneyinde Çamlıhemşin, Hemşin ve İkizdere ilçeleri ile komşu olan denize paralel yüksek sıra dağlarıyla, tipik bir kıyı ilçesidir.

473 km²'lik yüzölçüme sahip ilçenin dar kıyı şeridi ve hemen arkasında yükselen, denize paralel sıradağlarıyla tipik bir Doğu Karadeniz kıyı ilçesidir. Büyük bir bölümü, Doğu Karadeniz Dağları'nın en yüksek kesimini oluşturan Rize Dağları'yla kaplıdır. Güney ucunda yükselti 2,000 metreyi aşar.

Çayeli'nde, yazları serin, kışları ılıman ve her mevsim yağışlı Doğu Karadeniz iklimi hüküm sürer. Bitki örtüsü kayın, gürgen, kızılgağ, karayemiş yabani kiraz gibi ağaçlardan oluşmuş geniş yapraklı kıyı ormanlarından oluşur.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin nüfusu, 2013 yılı nüfus sayımına göre 42.143'dür. Bunun 21.280'i kadın, 20.863'ü erkektir. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 91'dir.

2 beldesi (Büyükköy ve Madenli), 54 köyü (Abdullahoca, Armutlu, Aşıklar, Başköy, Beşikçiler, Beyazsu, Buzlupınar, Çataldere, Çeşmeli, Çınartepe, Çilingir, Çukurluhoca, Demirhisar, Derecik, Düzgeçit, Erdemli, Erenler, Esendağ, Gemiciler, Gürgenli, Gürpınar, Güzeltepe, Haremtepe, İncesirt, İncesu, Kaçkar, Kaptanpaşa, Karaağaç, Kemerköy, Kestanelik, Köprübaşı, Latifli, Maltepe, Musadağı, Ormancık, Ortaköy, Sarısu, Sefalı, Selimiye, Seslidere, Sırtköy, Şirinköy, Uzundere, Yamaç, Yanıkdağ, Yavuzlar, Yenice, Yenihisar, Yenitepe,

Yeşilirmak, Yeşilköy, Yeşiltepe, Yıldızeli, Zafer), ve ilçe merkezinde 17 mahalle (Adalar, Büyükcaferpaşa, Büyüktaşhane, Çataklıhoca, Eskipazar, Hassadıklar, Kesmetaş, Küçükcaferpaşa, Küçüktaşhane, Limanköy, Sabuncular, Şairler, Taşhane, Yaka, Yalı, Yenicami ve Yenipazar), Büyükköy beldesinde 8 mahalle (Altıntaş, Arkadere, Çavuşlu, Çaycılar, Demirciler, Gümüştaş, Merkez ve Soğuksu) ile Madenli beldesinde 8 mahalle (Aloğlu, Çamlıca, Habiboğlu, Kazancılar, Maden, Merkez, Topkaya ve Yazıcılar) olmak üzere 33 mahallesi mevcuttur.

Köylerin içinde rakımı en yüksek köy 2.100 metre İncesu köyü olup, ilçe merkezine en uzak köy ise 41 km ile yine İncesu köyüdür.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçede 2 anaokulunda ve diğer okulların bünyesinde açılan anasınıflarında toplam 517 öğrenci okul öncesi eğitime tabi tutulmaktadır. İlk ve orta öğrenimde 6 ilkokul, 5 ilk-ortaokul (biri özel), 4 ortaokul ve 1 adet yatılı bölge ortaokulunda eğitim verilmektedir. Toplam 282 dersliği sahip bu okullarda 5119 öğrenci eğitim görmektedir. Ortaöğretim kurumu olarak 2 anadolu lisesi, 1 fen lisesi ve 5 meslek lisesi olmak üzere toplam 8 lise mevcuttur. Toplam derslik sayısı 136 olan bu okulların 2517 öğrenci eğitim görmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi yüksek öğrenim alanında sınıf öğretmenliği, ilköğretim matematik öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği Türkçe öğretmenliği ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği olmak üzere 6 programda öğrenci yetiştirmektedir. Ayrıca, Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde ilköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde ilköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi bilim dallarında yüksek lisans eğitimi verilmektedir.

Ayrıca 19.457 kitap kapasitesine sahip ilçe halk kütüphanesi, 11 yatak kapasiteli Çayeli Hizmetçi Eğitim Enstitüsü ve Akşam Sanat Okulu ve 6 yatak kapasiteli Çayeli Öğretmenevi ile eğitime katkı yapılmaktadır.

Çayeli'nde 1953 yılında hayırsever iş adamı merhum Süleyman Sabit İSHAKOĞLU tarafından 2500 m²'lik arsa bağışlanarak yapılan 50 yataklı İshakoğlu Çayeli Devlet Hastanesi ile 1985 yılında Çayeli Kadın ve Doğum

Hastanesi olarak açılmış olup 2006 yılında 50 yataklı olarak 50 engelliye 24 saat hizmet veren Çayeli Engelli Bakım Ve Rehabilitasyon Merkezi'ne dönüştürülerek sağlık alanında hizmet vermektedir.

İlçede ayrıca aile hekimliği kapsamında 4 aile sağlığı merkezi ile 9 sağlık evi ile diğer sağlık hizmetleri yürütülmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

Tarıma elverişli arazilerin %90'ı çay bitkisi ile kaplı olduğundan dolayı halkın temel geçim kaynağını çay oluşturmaktadır. Sebze ve meyve üretimi aile ihtiyacına yönelik olup ticari boyutu yoktur. Ancak, son yıllarda ticari anlamda kivi üretimi yapılmaktadır. Hayvancılık da yine aile ihtiyacına yönelik olarak yapılmaktadır.

İlçede ticari anlamda deniz balık avcılığı da yapılmaktadır. İlçe sahilinde Limanköy, Büyükcaferpaşa, Çayeli Liman ve Taşhane olmak üzere 4 adet çekek yeri ve balıkçı barınağı ve 2 adet de alabalık çiftliği mevcuttur. Ayrıca arıcılık da yapılmaktadır, ilçenin Senoz balı meşhurdur.

Çayeli'nde tarım sektörü ile ilgili olarak Ziraat Odası, Tarım Kredi Kooperatifi, Su Ürünleri Kooperatifi, Kivi Üreticileri Birliği ve 6 tane Tarımsal Kalkınma Kooperatifi faaliyet göstermektedir.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan tarım alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 7.929 dekar, nadas alanı 11.254 dekar, sebze bahçeleri alanı 318 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 2.298 dekar olup, toplam tarım alanı 21.799 dekadır. 2013 Yılı TÜİK verilerine göre toplam traktör sayısı 392'dir.

2013 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı(2.034)	İnek	2.034
Küçükbaş Hayvan Varlığı(1.113)	Koyun	83
	Keçi	1.030
Kümes Hayvanları Varlığı(650)	Tavuk-Ördek	650
Arıcılık	Kovan Sayısı	14.500
	Bal Üretimi (ton)	93
	Balmumu Üretimi	4

Çayeli Bakır İşletmeleri

Ayrıca, Madenli beldesinde 7 Temmuz 1983 tarihinde Türk ve yabancı sermaye ortaklığı olarak kurulmuş Çayeli Bakır İşletmeleri madencilik alanında faaliyet gösteren bir firmadır. İşletmede hali hazırda İşletmede toplam çalışan sayısı 486 olup buna ilaveten belirli işlerde 132 müteahhit elemanı ile birlikte 618 kişi istihdam edilmektedir. Böylece madencilik sektöründe yer alan birçok profesyonel Çayeli'nde yetişmiş olmakla birlikte istihdama önemli katkı sağlamaktadır. Bakır ve çinko içeren cevher, yer altı işletme yöntemiyle çıkarılmakta ve işletme sahasında cevher zenginleştirme tesisinde işlenerek bakır ve çinko konsantreleri üretilmektedir. Bakır ve çinko konsantreleri de Rize Limanı'ndan dünya pazarlarına ihraç edilmektedir.

Ulaşım

İlçe Rize iline 18 km, Trabzon iline 91 km, Erzurum iline ise 284 km uzaklıkta bulunmaktadır. Trabzon Hava Limanı'na uzaklığı ise 88 km'dir.

İncesu Köyü

Ağaran Şelalesi

Kültür ve Turizm

Çayeli tarihi camileri, şelaleleri, kalesi, turizm merkezleri, köprüleri ve yayalaları ile turizm alanında da yerli ve yabancı turistin ilgisine çeken bir ilçedir.

Ağaran Şelalesi

İlçe merkezinden içeriye, yeşillikler arasında gidilen 12 km. lik bir yol ile buraya ulaşılan şelale adını yüksek, dik ve yalçın bir kayadan köpürerek, köpük köpük akmasından almıştır. Gerçek bir tabiat harikası olan ve göle dökülen şelalede taştan taşa atlayarak, 50 metre giderek şelalenin tam altına erişebilirsiniz.

Zelevi Kalesi

İlçenin 2 km. doğusunda Artvin-Rize karayolundaki tünelin üstündedir. 12.yüzyılda, Bizans döneminde inşa edildiği düşünülüyor. Günümüzde harap durumdadır.

Caferpaşa Camii

İlçe girişinde, Cafer Paşa Mahallesinde denize hakim bir teras üzerinde olup, eski bir mezarlığın yanındadır.

Rize fatihi Cafer Paşa tarafından, 1467 yılında yaptırılmış olan cami, basit planlı ve çatısı kiremit ile örtülüdür. Girişinde, mermer kitabesi bulunmaktadır. Kitabesinden

öğrenildiğine göre: 1845 ve 1908 yıllarında onarılmıştır. Bu arada kuzey tarafına da, yeni bölümler eklenmiştir. Günümüzde, bu bölümler: Kur'an kursu olarak kullanılmaktadır.

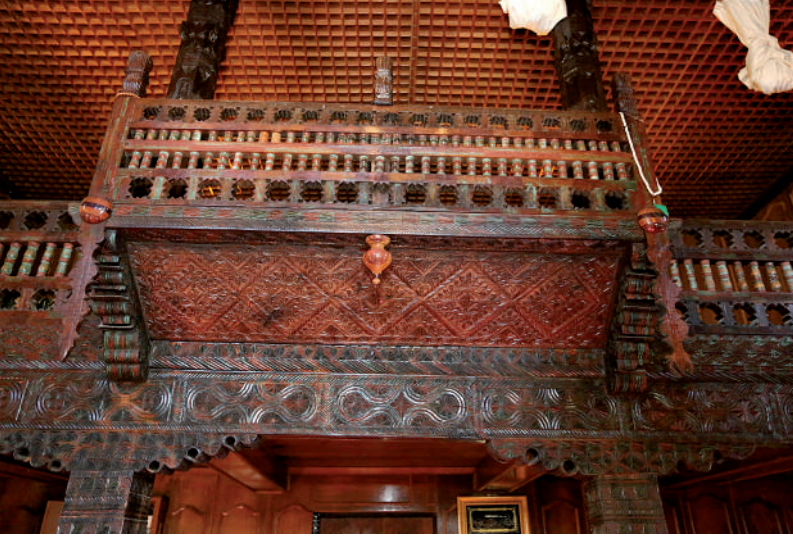
İbadet mekanı: yanlardan üçer, mihrap yönünde de ikişer pencere ile aydınlatılmıştır. Yanındaki minaresi taş kaide üzerine, yuvarlak yivli gövdeli ve tek şerefelidir.

Caferpaşa Camii

Ormancık Camii

Ormancık Camii

1826 yılında yapılmış olan cami, bölgenin geleneksel ahşap yığma duvarlı, kırma çatılı camilerinden biri olma özelliğine sahiptir. Caminin ahşap oyma olarak yapılan süslemeleri kapı, minber, mihrap ve mahfil üzerinde yoğunlaşmıştır. Kemerli kapının kanadı ve geniş çerçevesi üzerinde, kıvrımdallı uzayıp giden yapraklı bir ağaç ve dalların ucunda laleler yer almaktadır. Aynı kıvrımdal kompozisyonu tek bir ağaçtan oyulmuş mihrap nişinin kenarındaki bordür üzerinde de yer alır. Nişin kavsarası ve köşelikleri geometrik olarak çizgi bezemelidir. Mihrabın dış çerçevesi üzerinde, geç devirlerde yapılmış, boyalı bir bordür bulunmaktadır.

Minber de, ahşap oyma bakımından bir sanat eseridir. Doğu yüz, eşkenar dörtgenlere bölünmüş ve iç kısımları geometrik rozetlerle doldurulmuştur. Minberin ahşap parmaklıklı korkuluğu altında yine kıvrımdal motifli bir bordür bulunmaktadır. Minberin ortasında bir kitabe

bulunuyor. Mahfil köşkü ve diğer korkulukları bütünüyle çekme parmaklık ve ajur tekniğiyle işlenmiştir. İç yüzey geniş bir bordür halinde geometrik ve bitkisel bezemelerle süslenmiştir. Bu bordür mahfil hizasında mihrabın üzerinden geçerek camiyi çepeçevre dolaşır. Köşkün ön yüzü, tıpkı bir kilim gibi eşkenar dörtgenlerle doldurulmuştur.

Caminin şimdiki yerine, taşınarak geldiği bilinmektedir. Ancak, kesin yapılış tarihini ortaya koyan bir kitabe yoktur. Mahfil köşkünden aşağı sarkan lambrikenlerin sağdaki üzerinde 1242 tarihi okunmaktadır. Belki de cami bu tarihte yani 1826 yılında, şimdiki yerine taşınmıştır. Süsleme özelliklerini, bölgedeki diğer camilerle karşılaştırsam, camiyi biraz daha erken bir tarihe, yani 18'nci yüzyılın sonlarına tarihlemek mümkündür.

Pokut Yaylası

Kaptanpaşa Yeşiltepe Köyü Köprüsü

Burası iki ayağıda kayaya oturtulmuş, tek gözlü, taş köprüdür. Yapılış tarihi bilinmemektedir. Muhtemelen, 18 veya 19'ncü yüzyıla tarihlenmektedir.

Kaptanpaşa Buzlupınar Köyü Köprüsü

Doğu Karadeniz'de örnekleri görülen, ahşap köprülerden olup, 19. yüzyılda yapılmıştır. Her iki ayak tarafından birbirinin üzerine bindirilerek uzatılan konsollar üzerine tabliye ağaçları yerleştirilmiştir. Köprü gövdesinin yağmurdan etkilenmemesi için de üzerine, yine ahşap semer bir çatı yapılmıştır.

Çayeli - Kuspa Turizm Merkezi

20.11.2006 tarih ve 11264 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile turizm merkezi ilan edilerek, 08.12.2006 tarih ve 26370 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır. İlçe merkezine yaklaşık 7 km mesafede bulunan Kuspa, deniz manzaralı oldukça geniş ve düz bir alana sahiptir. Ayrıca ilçede bulunan Ağaran ve Çataldere Şelaleleri gerek yükseklikleri, gerekse ilkbaharda suların kabarmasıyla oluşturdukları görünümle doğa harikası haline gelmektedirler.

İlçeye 6 km. uzaklıkta bulunan ve mesire yeri olarak kullanılan Musa Dağı ve Melipos Tepeleri mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Tahpur yaylasından Verçenik Tepesini ve Kaçkarları seyretmek mümkündür.

Pokut, Sal, Hazındağ Yaylaları

İlçenin güneyinde Fırtına ve Hala derelerinin oluşturduğu vadiler arasında, bu yaylalar bulunmaktadır. Yaylaların bulunduğu bu mevkinin yüksekliği: 1750-2000 metrelere kadar ulaşmaktadır. Bu yaylalar: doğa yürüyüşü yapmak isteyenler için ideal ortam sergilemektedir. Bunun yanında, yaylalarda: zengin biyolojik çeşitlilikler ve emsalsiz bir sivil mimari yapılar bulunmaktadır. Bu üç sıra yaylanın en yakını, ilke merkezine, 15 km. uzaklıkta bulunan, saklı güzellikleriyle, Pokut yaylasıdır.

Kuspa Turizm Merkezi

Kaptanpaşa Taş Köprüsü

turizmle gelen kalkınma projesi

‘Turizmle Gelen Kalkınma Projesi’nin kurumsal hafıza noktasında kendilerine kaynak teşkil ettiğini ifade eden Şavşat Kaymakamı Cemil Sarioğlu, “Projeyle birlikte Şavşat ilçemizin doğal güzelliklerini bir kitapçıkta topladık. Şavşat’ta öne çıkan, insanlar tarafından daha çok bilinen yerlerin görsel materyallerle desteklenerek bir kitapçıkta toplanması ve bunun haritalarda işlenerek kitapçık şeklinde oluşan bir projedir. İlçeye atandığımda hemen bu kitapçığı inceledim. Şavşat’ın güzelliklerini bu kaynaktan öğrendim. Gelen turistlere sunabileceğimiz, Şavşat’ın doğal güzelliklerini anlatabileceğimiz bir kitapçık oldu” diye konuştu.

Kaymakam Sarioğlu, projeyle birlikte sadece Türkçe olarak basılan kitapçığın Kaymakamlık olarak İngilizce versiyonunu da bastırarak halkın ve turistlerin hizmetine sunduklarını söyledi.

Proje Künyesi

Program Adı Turizmde Bölge Potansiyelinin Harekete Geçirilmesine Yönelik Mali Destek Programı

(Kâr Amacı Gütmeyen Kurum Ve Kuruluşlar İçin)

Referans No TR90/10/TURİZM001-A/269

Proje Adı Turizmle Gelen Kalkınma Projesi

Yararlanıcı Şavşat Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği

Bütçe ₺ 109.430 **Destek Miktarı** ₺ 82.073,00 (% 70,50) **Proje Süresi** 12 ay

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Kaymakamlık bünyesinde proje ofisi oluşturulmuş ve proje ekibi tayin edilmiştir.

2- Turizm Kitapçığı Bastırılması

Proje kapsamında 10.000 adet turizm rehberi, 10.000 adet CD ve 10.000 adet tur güzergahı haritası bastırılmıştır.

Pestil ve Kömenin Hijyenik Üretilmesi, Farklı Boyutlarda Ambalajlanması ve Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi

Firmalarını 2001 yılında kurduklarını ifade eden firma sahibi Merdin Pehlivan, “Üç arkadaş amatör olarak bu işe başladık. Herhangi bir firma da kurmamıştık. Yaklaşık 2004 yılında kadar pestil ve köme işini böyle amatör olarak yürüttük. Kendimiz üretip yine kendimiz satıyorduk. 2004 yılında işimizi şirketleştirdik. Şu anda mevcut olduğumuz yeri köy muhtarlığından kiralarak faaliyete başladık” dedi.

“2007 yılında Tarım İl Müdürlüğü’nün verdiği TR90 projesine başvurduk ve 2009 yılında bu projeyle Gümüşhane OSB’de yer alan fabrikamızı kurduk” diyen Pehlivan, fabrikalarının yaklaşık 600 m²’lik kapalı alan üzerinde profesyonel anlamda hizmet verdiğini söyledi.

DOKA’nın desteklediği proje ile fabrikalarının ikinci katını faaliyete soktuklarını kaydeden Pehlivan, OSB’deki fabrikalarında 20 ve şu andaki yerlerinde 5 olmak üzere toplam 25 kişiyi istihdam sağladıklarını söyledi. Pehlivan, Gümüşhane-Torul karayolu üzerine modern bir tesis daha yapmakta olduklarını belirterek, ‘Doğa’ markasını halkla buluşturmaya devam edeceklerini söyledi.

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0092

Proje Adı Pestil Ve Kömenin Hijyenik Üretilmesi, Farklı Boyutlarda Ambalajlanması
Ve Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi

Yararlanıcı Gümüşdoğa Gıda San. Tic. Ltd. Şti.

Bütçe ₺ 440.169,44 **Destek Miktarı** ₺ 220.084,72 (% 50) **Proje Süresi** 8 Ay

İletişim Gümüşhane Organize Sanayi Bölgesi Tekke Beldesi GÜMÜŞHANE

Proje ile İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi oluşturulmuştur. Proje ofisi için bilgisayar sistemi ile donatılmıştır.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 16 adet pestil arabası, 200 adet pestil tezgâhı, 16 adet köme arabası, 600 adet köme çubuğu, 1 adet pestil serme tezgâhı, 3 adet pişirme kazanı, 1 adet köme daldırma kazanı, 1 adet glikoz tankı, 1 adet pestil kıyma makinesi, 1 adet pestil yoğurma makinesi, 1 adet çokopestil şekillendirme makinesi, 1 adet fındık kıyma makinesi, 4 adet pestil kesme makinesi, 1 adet basınçlı su makinesi, 2 adet yıkama makinesi, 2 adet kantar, 1 adet davlumbaz, 2 adet eltranspaleti, 1 adet atıksu artıma ünitesi, 1 adet mikser, 1 adet jeneratör, 1 adet buhar hattı ve 4 adet fırın ısıtma sistemi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- İnşaat İşleri

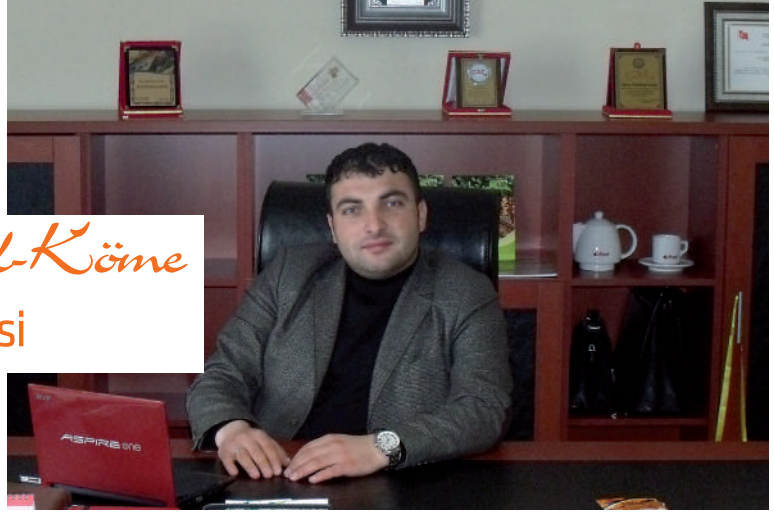
560 m²'lik taban fayansı, 324 m²'lik duvar fayansı örülmüştür. Ayrıca elektrik işleri yapılmıştır.

4- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 2 adet tabela ve 1 adet web sitesi yaptırılmıştır.

Fatih Sultan Pestil-Köme Teknoloji Geliştirme Projesi

Firmalarını 2005 yılında kurduklarını belirten Firma sahibi Abdulkaki Kara, şu anda hizmet verdikleri fabrikayı 2010 yılında tamamlayarak faaliyete başladıklarını söyledi. Kara, konuşmasına şöyle devam etti:

“İşimize Şiran ilçesinde devam ediyoruz. İmal ettiğimiz ürünlerin yüzde 80’e varan kısmını dışarıya satmaktayız. Kapasitemiz bir süre sonunda yetmemeye başladı. Kapasitemizi artırmak amacıyla DOKA’ya proje sunduk ve kabul gördü. Üretimimiz artınca diğer bazı makinelere ihtiyacımız oldu. Kapasitemiz daha önce aylık 10 ton civarındaydı. Makineleri kurduktan sonra bu kapasitemizi 15 tona çıkardık. Projeyle birlikte istihdamımız da arttı.”

“İlimizde tarım ile sanayinin entegrasyon sağladığı yegane sektör pestil ve köme sektörüdür” diyen Kara, “Pestil köme ürünlerin ilimizle özdeşleşmiş olması ve Gümüşhane pestil ve kömesinin tescil edilmiş olması, rekabet edebilirlik açısından bu sektörü cazip kılmaktadır. İstanbul, İzmir, Ankara gibi sanayinin yoğunlaşmış olduğu ve pazara yakınlık açısından avantajlı olan illerde bu üretimin yapılmıyor olması sektörün büyüme şansını daha da arttırmaktadır” şeklinde konuştu.

Projenin firma olarak büyüme trendlerinin ateşleyicisi olduğunu dile getiren Kara, DOKA’nın desteklerinin sektördeki firmaların kapasite artırımının yanında profesyonel yönetim anlayışının gelişmesine de destek olduğunu belirtti.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0091		
Proje Adı	Fatih Sultan Pestil-Köme Teknoloji Geliştirme Projesi		
Yararlanıcı	Fatih Sultan Pestil Köme Sanayi Ticaret Limited Şirketi		
Bütçe	₺ 303.350,00	Destek Miktarı	₺ 151.675,00 (% 50) Proje Süresi 8 Ay
İletişim	Karaca Mahallesi Hoca Ahmet Yesevi Caddesi No:252 Şiran / GÜMÜŞHANE		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje bütçesinden proje koordinatörü istihdam edilmiştir. Yine proje ofisi için 1 adet çalışma masası, 1 adet misafir koltuğu, 1 adet bilgisayar ve 1 adet yazıcı satın alınmıştır.

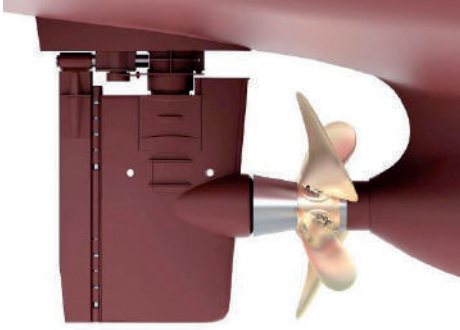
2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet kalorifer kazanı, 1 adet pişirme ve kaynatma kazanı, 1 adet köme daldırma kazanı, 5 adet fırın kapısı, 10 adet fırın fanı, 1 adet ballı pestil kesme makinesi, 1 adet mikser, 1 adet ceviz fındık kıyma makinesi, 1 adet hijyen ekipmanları, 1 adet pestil kesme makinesi, 7 adet analiz kapları, 200 adet pestil eleği, 5 adet pestil arabası, 1 adet kompresör, 1 adet presleme makinesi, 1 adet çamaşır makinesi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 500 adet pestil bezi satın alınmıştır.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1500 adet el broşürü, 250 adet tanıtım afişi bastırılmıştır. 1 adet bez afiş, 3 adet tanıtım tabelası ve 3 adet bayrak direği yaptırılmıştır.

Güven İş Torna'da Teknolojik Altyapı Güçlendirilmesi Projesi

"Firmamız 1965 senesinde Yusuf Sinoğlu ile Yüksek Sinoğlu arasında kurulan bir torna atölyesi olarak hizmet vermeye başladı" diyen firma sahibi Bilal Sinoğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

"1980 yılında şu andaki yerimize taşındık. Daha önceki işyerimiz Rize merkezde idi. Önceden araba tamirati yapıyorduk. Yeni işyerimizde deniz işine (gemiler, kayıklar ve balıkçı motorları) yöneldik. Atölyemizi büyütmek için gerekli yatırımları yaptık. Bu sektörde Hopa'dan Sinop'a kadar geniş bir alanda faaliyet gösteren gemiler, kayıklar ve balıkçı motorlarına muhtelif imalat ve torna işlerini yapıyoruz. Ayrıca, Büyük balıkçı motorlarının sağına ve soluna dönmesine yarayan makine veya hidrolik aksamli baş pervane imalatını başarıyla tamamladık. Ülkemizde bu işi yapan sayılı firmalar arasında gelmekteyiz. Daha önce yurtdışından getirilen bu parçayı imal ederek yurtdışına çıkan parayı ülkemize kazandırmak bize ayrı heyecan vermektedir."

Projeyle birlikte makine parklarını yedilediklerini ifade eden Sinoğlu, "Aylık sac işleme kapasitemizi 1 tondan 1,5 tona çıkardık. İstihdam sayımızı bu projeyle birlikte 5 kişiden 8'e çıkardık. Bundan sonraki hedefimiz kurulacak olan Rize Organize Sanayi Bölgesi'nde yeni fabri-

kamızın kurarak, genişlemek istiyoruz. Tezgahlarımızı da CNC tipine döndürmeyi hedeflemekteyiz" şeklinde konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0126

Proje Adı Güven İş Torna'da Teknolojik Altyapı Güçlendirilmesi Projesi

Yararlanıcı Birol SİNOĞLU

Bütçe ₺ 129.950,00 TL **Destek Miktarı** ₺ 69.975,00 TL (% 50) **Proje Süresi** 6 Ay

İletişim Engindere Mahallesi Sanayi Sitesi B Blok No:8-9 RİZE

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi oluşturulmuştur.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet hidrolik pres makinesi, 1 adet otomatik şerit testere makinesi, farklı boyutlarda 2 adet üniversal torna tezgahı ve 1 adet matkap tezgahı satın alınarak kurulumu gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet tabela yaptırılmıştır.

İmalat Tesisinin Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi

Firma sahibi Ömer Şeker, Şekerler Makine olarak 1999 yılında şirketi kurduklarını belirterek, “Tabii ki bunun bir evveliyatı var. 1951 yılında babam küçük bir atölyede bu işe başladı. 1973 yılında ise bu işletmeyi babamdan devralarak 1999 yılına kadar bireysel işletme olarak faaliyetlerimizi sürdürdük. 1999 yılında bu işin boyutunu biraz daha değiştirmek istedik. Kurumsallaşmak amacıyla 1999 yılında şirket haline geldik. Firmamızda şu anda 11 kişi çalışmaktadır” dedi.

“O günden bu güne elimizden geldiğince bu işi ileriye taşımanın gayreti içinde olduk” diyen Şeker, konuşmasına şöyle devam etti:

“Belirli noktaya geldik, bazı noktalarda (finansman ve işyeri boyutu) tıklandık. Burada da DOKA’yı karşımızda gördük ve destek almak için proje yazdık. Projemiz kabul gördü ve projemizi başarıyla uygulayarak bitirdik. Bunun devamını sağlayabilmek için de geniş bir mekana ve işyerine ihtiyacımız var. Bunun için de girişimlerimiz sürmektedir.”

Ağırlıklı olarak madencilik sektörüne iş yaptıklarını kaydeden Şeker, “Burada da Çayeli Bakır İşletmeleri önemli bir yer teşkil etmektedir. Bunun dışında İzmir, Kastamonu Küre ve Artvin illerimizdeki maden firmalarına, beton santrallerine, Çaykur’un çay fabrikalarına parça üretimi yapmaktayız. 100’ün üzerinde parça üretmekteyiz. Herhangi bir makinenin parçası veya kırılan dökülen makine gibi araçlara parça üretiyoruz. İş makinelerinin komple bakımlarını da yapmaktayız. Konvansiyonel tezgahlardan kurtulmak için bir adım atmak istedik. Projeye birlikte CNC tezgahları alarak imalara yöneldik. Projede dört adet makine satın alarak kurulumlarını gerçekleştirdik. Projeye birlikte yaklaşık yüzde 20’lik kapasite artışı sağladık” ifadelerine yer verdi.

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0127

Proje Adı İmalat Tesisinin Üretim Kapasitesinin Artırılması Projesi

Yararlanıcı Şekerler Makine İnş. Taah. Tur. San. Nak. Oto Yedek Parça Aks. Paz. Ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Bütçe ₺ 223.320,00 **Destek Miktarı** ₺ 111.660,00 (% 50) **Proje Süresi** 6 Ay

İletişim Engindere Mahallesi Sanayi Sitesi B Blok No:1 RİZE

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje ekibi oluşturulmuştur.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet radyal matkap tezgahı, 1 adet matkap tezgahı, 1 adet CNC torna tezgahı ve farklı boyutlarda 2 adet otomatik testere tezgahı satın alınarak kurulumu gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 300 adet broşürü ve 300 adet katalog bastırılmış ve 1 adet web sitesi yaptırılmıştır.

Serdaroğlu A.Ş. Yatırımlar İle Bölgede Fark Yaratıyor Projesi

Firmalarının 1983 yılında demir-çelik ve sac profil mamulleri alanında üretim yapmak amacıyla sektöre adım attığını dile getiren Firma sahibi Veysel Serdaroğlu, “Bölge şartları ve yoğun talep üzerine kendini geliştirmeyi zorunlu gören firmamız, imalat sektörüne yeni bir soluk ve kalite getirmek için 1998 yılında yeniden yapılanarak Serdaroğlu Demir Çelik A.Ş. adı altında 2300 m²’lik kapalı alanda faaliyetlerine devam etmeye başlamıştır” dedi.

Genel anlamda Karadeniz Bölgesi’ne hitap ettiklerini ifade eden Serdaroğlu, “Proje durumuna göre farklı bölgelere de hizmet verme anlamında makine parkına sahibiz. Toplam müşteri portföyümüz 500 civarında olmakla birlikte bunun yaklaşık 100 civarındakiler büyük müşteri potansiyelindedir” dedi.

“DOKA’ya sunduğumuz proje ile 6 adet makine satın alarak kapasitemizi artırdık” diyen Serdaroğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

“Şu anda 36 kişi istihdam etmekteyiz. İşletmemizdeki verimliliğin, ürün çeşitliliğinin ve kalitesinin arttırmak, kapasitemizi yükseltmek ve istihdama olumlu katkı yapabilecek faaliyetlerimizi daha da geliştirmeyi hedefliyoruz.”

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI
Referans No	TR90/13/İS/0191
Proje Adı	Serdaroğlu A.Ş. Yatırımlar İle Bölgede Fark Yaratıyor Projesi
Yararlanıcı	Serdaroğlu Demir Çelik İnş. Taah. Nak. Tek. Trz. Orm. Tar. Ürn. Paz. Ve San. Tic. A.Ş.
Bütçe	₺ 660.000,00 Destek Miktarı ₺ 309.072,20 (% 46,83)
Proje Süresi	8 Ay
İletişim	2.Sanayi Sitesi 25.Blok No:4-5-6 ORDU

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

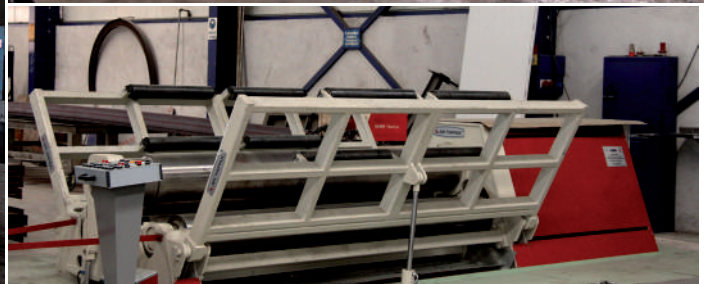
Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje ekibi oluşturulmuştur.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet çelik kesme makinesi, 1 adet giyotin makas, 1 adet ABkant pres, 1 adet tozaltı traktörlü kaynak makinesi, 3 adet 10 ton kapasiteli gezer köprülülük vinç, 1 adet 15 ton kapasiteli gezer köprülülük vinç, 1 adet hidrolik profil ve boru bükme makinesi, 1 adet 4 toplu hidrolik silindir makinesi ve 5 adet gazaltı kaynak makinesi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet afiş ve 20 adet tanıtım levhası bastırılmıştır.

Espiye Konfeksiyon

Fiziksel ve Beşeri
Kapasitesini
Artırıyor Projesi

Firmalarını 2 ortak olarak 2011 yılında kurduklarını dile getiren firma sahibi Mustafa Yıldırım, giyim sektöründe faaliyet gösterdiklerini, kadın, erkek ve çocuk penye üretimi yaptıklarını ve 90 kişiye istihdam sağladıklarını söyledi.

Ürettikleri ürünleri; İngiltere, İspanya, İtalya ve Almanya gibi ülkelere ihracat ettiklerini belirten Yıldırım, yurt içinde LC Waikiki firmasına, yurt dışında ise Dorothy Perkins, River Island, H&M, Tu ve Massimo Dutti gibi firmalara ürün yaptıklarını söyledi. Yıldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

“Makineler 2.el olduğu için kalitede sorun yaşıyorduk. Bunları sıfırlamak için DOKA'ya proje sunduk ve kabul oldu. Aldığımız makinelerle kalitede ivme yakaladık. Daha önceki makinelerle yüzde 20 oranında kaliteli çıkan ürün proje sonrası yüzde 90 seviyelerinde kaliteli çıkmaya başladı. Proje kapsamında 57 adet makine olarak kapasitemizi yüzde 100 artırdık. Bölgemizde pozitif ayrımcılığa yönelik kadın istihdam edilmektedir. Bu da Espiye'de kadın istihdamına önemli derecede katkı yapmaktadır.”

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0056

Proje Adı Espiye Konfeksiyon Fiziksel Ve Beşeri Kapasitesini Artırıyor Projesi

Yararlanıcı Espiye Konfeksiyon İnşaat Gıda Nakliye Turizm Ve Tarım Ürünleri Sanayi Tic. Ltd. Şti.

Bütçe ₺ 366.621,00 Destek Miktarı ₺ 183.310,50 (% 50) Proje Süresi 8 Ay

İletişim 23 Nisan Caddesi Dk:1 Merkez Mahallesi Espiye / GİRESUN

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

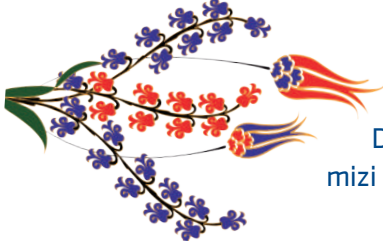
Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje ekibi oluşturulmuştur.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 27 adet düz dikiş makinesi, 6 adet elektronik soldan bıçaklı reçme, 25 adet overlok, 1 adet ütü kazanı, 7 adet otomatik recme, 6 adet biye recme, 1 adet elektronik biye kesme makinesi, 3 adet kroseta makinesi, 3'er adet ilik ve düğme makineleri, 1 adet tekstil leke çıkarma makinesi ve 1 adet elektronik mekanik ponteriz satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 1 adet web sitesi ve 1 adet tanıtım levhası yaptırılmıştır.

Camiler

Dergimizin 20.sayısından itibaren inanç turizminin önde gelen eserlerinden olan camilerini işlemekteyiz. Bu sayımızda da Gümüşhane ilinde bulunan ve tarihi özelliğe haiz camileri sizler için derledik.

Gümüşhane'de toplam 526 tane cami bulunmaktadır. Sırasıyla ilçelere bir göz attığımızda Kelkit'te 99, Köse'de 17, Kürtün'de 84, Şiran'da 71, Torul'da 83 ve Gümüşhane Merkez'de ise 172 tane cami bulunmaktadır. Gümüşhane ilinde bulunan tarihi camilerin yapılarına baktığımızda taş yapılar dikkat çekmektedir.

Kanuni Sultan Süleyman'ın yaptırdığı Süleymaniye Mahallesi'nde bulunan cami, Selçuklu geneğini sürdüren dikdörtgen planlı yapı, mihrap önüne dikey uzanan üç neften oluşmaktadır. Kalın, silindirik gövdeli minare sağlamdır. Geçmişte 6 ahşap direğin taşıdığı düz toprak da m değiştirilmiş, çatıyla örtülmüştür. Camiye bitişik medrese günümüze ulaşamamıştır.

Gümüşhane Merkez

Aktutan Köyü Temürlü Mahallesi Camii
1892 yılında inşa edilen caminin il merkezine uzaklığı 17 km'dir.

Olucak Köyü Camii

1912 yılında inşa edilen caminin il merkezine uzaklığı 38 km'dir. Krom Vadisi içinde yer alan caminin taş işçiliği ile dikkat çekmektedir.

Sarıççek Köyü Camii

Gümüşhane-Erzurum karayolunun 20. km.'ndeki Tohumoğlu mevkiinden Yağmurdere yoluyla gidilen caminin il merkezine 50 km. uzaklıktadır.

Bahçecik Köyü Camii

1895 yılında inşa edilen caminin il merkezine uzaklığı 18 km'dir. Mihrabı ve minberi ile dikkat çekmektedir.

Balıca Köyü Eski Camii

1893 yılında inşa edilen caminin il merkezine uzaklığı 30 km'dir. Taştan yapılmış caminin sonradan sıvanmıştır.

Süleymaniye Camii

Eski Gümüşhane yerleşim yerinde, Süleymaniye Mahallesi'ndedir. Kanuni Sultan Süleyman'ın yaptırdığı cami, onarımlar yüzünden özgünlüğünü yitirmiştir. Selçuklu geleneğini sürdüren dikdörtgen planlı yapı, mihrap önüne dikey uzanan üç neften oluşmaktadır. Kalın, silindirik gövdeli minare sağlamdır. Geçmişte 6 ahşap direğin taşıdığı düz toprak dam değiştirilmiş, çatıyla örtülmüştür. Camiye bitişik medrese günümüze ulaşamamıştır.

Kelkit

Sökmen Köyü Camii

1915 yılında inşa edilen caminin ilçe merkezine uzaklığı 20 km'dir. Kesme taştan yapılmış camiye sonradan ekleme yapılmıştır. Toplam alanı 700 m² olan caminin, tavandaki kalasların birbirine geçirilmesi suretiyle yapılan ahşap işçilik takdire şayandır.

Oylumdere Köyü Camii

1912 yılında inşa edilen caminin ilçe merkezine uzaklığı 18 km'dir. Taştan yapılmış camiye sonradan eklenme yapılmıştır. Tavandaki kalasların birbirine geçirilmesi suretiyle yapılan ahşap işçilik takdire şayandır.

Koyunbaba Köyü Camii

1900 yılında inşa edilen caminin ilçe merkezine uzaklığı 5 km'dir. Kesme taştan yapılmış caminin içi ise ahşap malzemeden yapılmıştır.

Yeşilbük Belde Camii

1872 yılında inşa edilen caminin taş ve ahşap işçiliği ile dikkat çekmektedir. Şiran ilçe merkezinde bulunan caminin toplam alanı 500 m² olup iç alanı 100 m²'dir.

Zigana Köyü Maarif Mahallesi Camii

Köyümüzde tarihi eser olarak; hicri 1589 yılında Selçuklu mimarisine uygun inşa edilmiş halen kullanılan tarihi bir camidir. Torul ilçe merkezine 10 km uzaklıkta bulunan caminin toplam alanı 340 m² olup iç alanı 200 m²'dir. Giriş kapısı ve mihrabı ile dikkat çeken caminin çevresinde eski bir mezarlıkta vardır.

Güzeloluk Köyü Camii

Güzeloluk Köyü içerisinde bulunan caminin taç kapısı üzerindeki kitabeden, Hekim Hasan Ziver Efendi tarafından 1881-1882 yılında yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Zamanla yıpranan cami, bir takım onarımlar geçirerek günümüzde de kullanılmaktadır.

Cami, içten içe 5,70 m x 5,70 m ölçülerinde kare planlı ve tek kubbelidir. Önünde dört bağımsız sütun ile taşınan 2,64 m x 5,70 m ölçülerinde üç gözlü son cemaat yerindeki lotus motifleriyle süslü sütun başlıklarını taşıyan yuvarlak sütunlar kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Girişin her iki yanında kendi çevrelerinde dönebilen, stilize edilmiş bitkisel başlıklara sahip olan denge sütunceleri farklı ve az rastlanır bir uy-

gulama olarak dikkat çekicidir. 1998 yılında caminin kuzeybatı köşesine kare kaideli, dilimli gövdeli, tek şerefeli bir minare eklenmiştir. Kısa ve kalın gövdeli kütesel görünümlü minare taştan uzun bir külaha sahiptir.

DOKA ve JICA Projesinde Ekoturizm ve Atık Yönetimi

Minami YAMAGUCHI

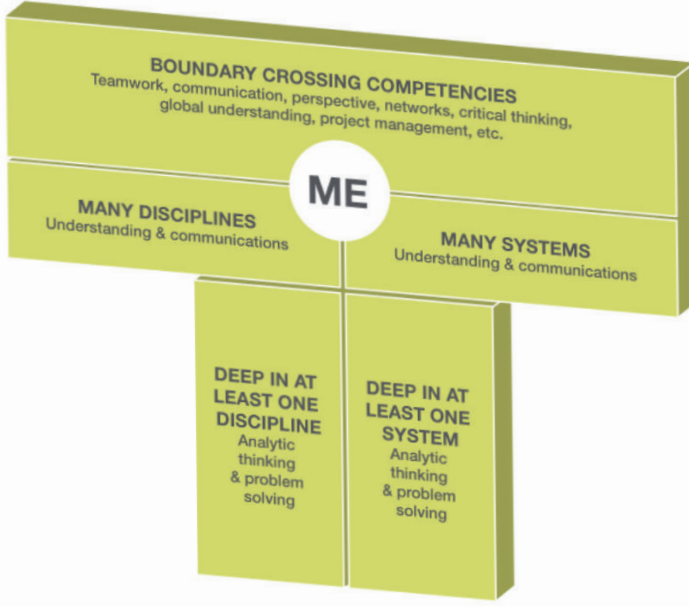
DOKA-JICA işbirliği ile gerçekleşen Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Kapasite Geliştirme Projesi kapsamında Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansından (JICA) 2014 Mart'ta proje koordinatörü olarak görev aldım. İnsan kaynaklarının geliştirilmesini amaçlayan bu proje, 2013 Mart'ta JICA Uluslararası İşbirliği Ajansı Kıdemli Uzmanı Mr. Masanobu KİYOKA'nın DOKA'da çalışmasıyla başlamıştır. Kıdemli uzman; DOKA yönetim kurulu üyeleri ve uzmanlarına yönelik Japonya'da eğitimler ve çalışma ziyaretleri düzenlemiştir. Bu gezilerde ülkemiz Japonya'nın gelişme sürecinde gördüğümüz hataları ve yanlış yolları gösterilmiş ve Türkiye bu hataları tekrarlamasın diye ülkemizin başarılı ve başarısız kalan deneyimleri paylaşılmaya çalışılmıştır.

❖ JICA ve Doğu Karadeniz Bölgesi İlişkileri

JICA, Japonya Hükümetinin gerçekleştirdiği Japon Resmi Kalkınma Yardımı (ODA)'yı yurtdışı ülkelerde uygulamak amacıyla kurulmuş bir kurumdur.

JICA ve Doğu Karadeniz Bölgesi arasındaki ilişkiler, 1999 yılında Doğu Karadeniz Bölgesi Bölgesel Kalkınma Planı'nın Japonya ve Türkiye birlikte hazırlanmasıyla başlamıştır. JICA'nın Kalkınma Farklılıklarının Azaltmasına Yönelik İşbirliği kapsamında şöyle projeler gerçekleştirildi: 2003-2004'te "Doğu Karadeniz Bölgesinde Turizmin Geliştirmesine Yönelik Kalkınma Çalışması", 2004-2005'te "Doğu Karadeniz Bölgesinde Katı Atık Yönetimi Konusunda Çevre Bilinci Geliştirme Çalışması", 2006-2009'da "Doğu Karadeniz Bölgesinde İnsan Kaynakları Geliştirme Projesi", 2007-2010'da "Doğu Karadeniz

Bölgesindeki Küçük Ölçekli Çiftçilerin Yaşam Seviyesinin İyileştirilmesi Projesi (DOKAP-TARIM)", 2010-2011'de "DOKAP-TARIM Projesi için İnsan Kaynaklarının Geliştirme Projesi", "Genç Liderler Eğitim Program (Tarım/Kırsal Kalkınma)", 2011-2012'de "Sebzecilik alanında Kıdemli Gönüllü Projesi" yürütülmüş ve en son olarak "DOKA-JICA Kapasite Geliştirme Projesi" hala sürdürülmektedir. JICA'nın bölgeye yönelik gelişim projeleri, Doğu Karadeniz bölgesinde yoğun bir şekilde uygulanmaktadır.

❖ T-tipi insan kaynakları nedir?

• DOKA-JICA projesinde insan kaynaklarını geliştirmek amacıyla T-tipi insan kaynakları yetiştirmeye çalışıyoruz. Bir örgütü geliştirmek için gereken kaynak, parasal kaynak, maddi kaynak ve en önemli olan ise insan kaynağıdır. Eskiden Japonya'da özel sektörde geleneksel "Usta" gibi sadece kendi uzmanlık alanı bilgileri taşıyan I-tipi insan kaynaklarına önem verilirdi. Ancak küreselleşme süreci başlayınca uluslararası platformda rekabet etmek için sadece kendi uzmanlık alanını değil başka alanları da bilen geniş bilgi ve kapasite taşıyan insan kaynakları gerekmeye başladı.

Böylece hem Japonya'daki tecrübeleri Türkiye'ye bir şekilde aktarmak, hem uzmanlara saha çalışmaları konusunda (On the Job Training (OJT) -İş Başı Eğitim) eğitim vermek amacıyla sahada ekoturizm, atık yönetim, yerel ürünler hakkında araştırma faaliyetleri ve pilot projeler yürütüyoruz. Bu araştırma sürecinin bazı kısımları, üniversiteden öğretim üyeleri, özel sektör mensupları ve yerel halk ile birlikte yürütülmektedir. Başka sektördeki mensuplarla sahada grup şeklinde çalışmak ve fikir alışverişi yapmak, genç uzmanlara geniş bir bilgi ve bakış açısı kazandırmak için ve ayrıca iletişim becerisi gibi proje yönetimi için gerekli yöntemleri öğretebilmek için bu proje güzel bir fırsat yaratıyor.

❖ 2014 Japonya Çalışma Ziyareti: Ekoturizm

2014 Ekim'de Japonya'ya gerçekleşen gözleme dayalı öğrenme (OBT-Observation-based training) ziyareti-ne proje koordinatörü olarak katılma fırsatı buldum. Bu eğitimde Japonya'da Saitama ili Hanno Belediyesi'nin Ekoturizm çalışmaları ve Kanagawa ili Hayama Beldesi'nin atık yönetim sistemini öğrendik.

Japonya'da Ekoturizm Hızlandırma Yasasında; ekoturizm, "doğal ve turistik kaynaklar konusunda bilgi sahibi olanların rehberliğinde, doğal ve turizm kaynaklarını korumaya dikkat ederek turistlerin bu kaynakları tanınması ve öğrenmesi" olarak tarif ediliyor. Popüler turizm veya kitle-turizmi denilen eski turizmde insanlar 5 yıldızlı otelde kalıp büyük otobüs ile gezerler, rehberlerin anlattıklarını sadece dinleyip sunulan hizmetleri "tüketerek" giderlerdi. Buna karşın, "yeni turizm anlayışı" denilen ekoturizmi tercih eden gruplar, çevreyi koruyarak halkların yaşama tarzlarını öğrenmek, tarla işleri denemek gibi kırsaldaki yaşamı geçici de olsa yaşamak isterler. Bu hedef gruplar, hizmetleri tüketmek yerine yerel halkla aynı yemeği beraber pişirmeyi ve meyveleri birlikte toplamayı tercih ederler. Daha aktif şekilde turizme katılmak isterler. Çünkü büyük şehirde marketten aldığı sebze-yi tüketerek günleri geçen kişi, kırsalda "üretimi" denemek ve geçici olarak üreten rolü almaktan duyduğu ferahlığı ve manevi zenginliği duymak ister.

Hanno'daki ekoturizm, belediyenin bölge ekonomisini canlandırma stratejilerinden biri olarak bir politika planlamasıyla başlamış. Belediyenin çağrısı ile Ekoturizm Teşvik Danışma Organizasyonu kurulmuş. Yaklaşık 30 kişilik üyeleri şunlardır: Akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, ticaretle uğraşanlar, çarşı mensupları, turizmle ilgilenenler, ormancılıkla ilgilenenler, çevre ve kültürel ürünleri ve geleneksel sanatları koruma faaliyetleri ile ilgilenenler, ilgili kurumlardaki memurlar (Çevre Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Karayolları ve Ulaştırma Bakanlığı, Saitama Valiliği, Hanno Belediyesi). Bu üyeler, Genel Ekoturizm Planı oluşturur ve planı gerçekleşmek için gerekli irtibat ve koordinatörlüğü yaparlar, tur programlarını bile tasarlarlar. Yerel rehberleri yetiştirmek için açık bir eğitim verilir. Farklı sektörlerinden uzmanların bir araya gelip programı tasarlamaktan değerlendirmeye kadar bir takım çalışması yapıyor olmaları iyi bir etki oluşturmaktadır.

Örnek olarak yerelden bir kadın, gelecek turistlere kendi geleneksel evini göstermek istiyorsa bunu için bir kağıda taslak bir plan çizip bu kağıdı Belediye'ye teslim etmesi yeterlidir. Bu başvuru üzerine Belediye memuru ve uzmanları gelip evin nelerinin turistlerin ilgisini çekecek nitelikte olduğu, evdeki antika eşyaların hikayelerinin turistlere nasıl anlatılabileceği konusunda öneri verebilir, birlikte detaylı programı tasarlarlar. Japonya'da ekoturizm yapan bu evlerden birini ziyaret ettiğimizde çember, masa, gelinlik, sandık ve aile tarihini öğrendik. Anlatılacak

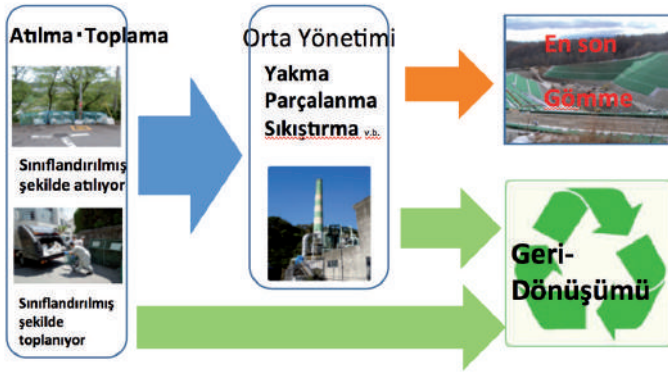
konular hepsi bir liste halinde iyice hazırlanmıştı. Bahçede birlikte odun ateşi ile plav pişirince bir evin içinde yarım günü geçirdik.

Doğu Karadeniz Bölgesinde ekoturizm çalışmalarının çok başarılı olacağına inanıyorum. Serender, değirmen, taş fırını, ahşap cami, çok lezzetli yerel yemekler, ve daha fazlası... Ancak bunları daha çekici kılmak için eko turizm için gelen turistlere kimin, ne zaman, nasıl kullanıldığını halk dili ile anlatması gerekiyor.

Atık yönetimi: Hayama Beldesi'nin büyük hedefi: **SIFIR ATIK**

Japonya'daki genel atık yönetiminin akışı

Japonya'da Atık Yönetim Yasasından dolayı atıkların belediye, belde, köy tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Toprakları Türkiye'nin yarısı kadar ve nüfusu ise 2 katı olan Japonya'da atıklar genelde yakma yöntemiyle ve miktarı azaltılarak gömülüyor. Ancak Hayama Beldesi'ndeki yakma tesisi, çevre etkisi değerlendirmeleri sonucunda çevreye olumsuz etkisi tespit edilince tesisin çalışmaları durduruldu. Atıkları yakmak için başka belediyelerin tesisini kullanmak zorunda kalan Hayama'da atık yönetimi maliyet açısından sorun olmaya başladı. Böylece Hayama'da atıkları azaltma çalışmaları başladı. Belediyeden verilen ciddi çağrılar ile halk da vergilerini çöp için boşu boşuna harcamaktansa eğitim gibi halk yaşamına daha da çok katkısı olabilecek konulara harcamasının gerekli olduğunu fark etmeye başladı.

Çöpleri azaltmayı “3R” temel düşüncesi ile gerçekleştireceklerdi:

- Reduce (Azaltma); kaynakları tasarruflu kullanılarak ortaya çıkacak olan “çöp” miktarı azaltılıyor,
- Reuse (Tekrar kullanma); mümkün olduğu kadar tekrar kullanılması,
- Recycle (Geri dönüşüm).

Hayama Beldesi’nde Reduce (Azaltma) için hanelerindeki mutfak atıklarını yok edecek basit bir sistemi yaymaya çalışıyorlar. Kiero (Bakteri-de-kiero) denilen kutu içindeki toprağa organik çöpleri gömmek yolu ile kokusuz ve hızlı bir şekilde çöpleri yok etmeye çalışıyorlar. Kiero, Hayama’da oturan emekli bir pilot olan Nobuo MATSUMOTO tarafından icat edilmiştir.

Kaynakları fazla kullanmamak için gönüllü yerel halk tarafından tanıtım çalışmaları da yapılıyor. El ile çizilmiş posterde gömme tesisinin nerede olduğunu ve kalan kapasitesinin ne kadar olduğu tanıtılıyor.

Japonya’da geri dönüşüm için çok sayıda özel sektör firmaları da bulunduğu için halk tarafından çöplerin sınıflandırılmış şekilde atılması ve toplayıp geri dönüşümünün yapılması zor değildir, ancak firmaya teslim edene kadar halk ve Belediye de çok çaba harcıyorlar. Süt ambalaj kutularını atmak için yıkanması ve makas ile kesilmesi gerekiyor. Kaynak toplama tesisini temiz tutmak için gönüllü halk bu süreci yönetiyor. Geri dönüşüm sağlayan özel sektör firma sayısı şimdilik az olan Türkiye’de, geri dönüşümü yayması için özel sektör ile kamu sektörü ve halkın işbirliğinin belki daha da güçlü olması gerekiyor. Japonya’da büyük sorunları çözmek için San-Kan-Gaku-Min kelimesi kullanılır ve bu kelime ile anlatılmak istenen Sanayi, Kamu, Üniversite ve Özel sektörün işbirliğidir.

Mayıs’ta gerçekleştirdiğimiz aylık toplantılarımızdan biri olan DOKAdemi’de Atık Yönetimine yer verdik, toplantıya katılan Bölgedeki uzmanlara yaptığımız ankette “çöp sorunlarının kimin tarafından çözülmesi gerekiyor” diye sorduk. Bu soruya en çok “Atık yönetiminin, devlet, yerel yönetim, kamu kurumu, yerel halkın çabaları ile bir işbirliği içinde çözülmesi gerekiyor” diye bir cevap aldık.

Minami YAMAGUCHI

2001-2006 arasında Tokyo Yabancı Diller Üniversitesi'nde (TUF5) Türkoloji okudu. 2004-2005 arası Boğaziçi Üniversitesinde eğitim aldı. 2006-2008'de Ankara Japonya Büyükelçiliği'nde idare memuru olarak çalışmıştı. 2008-2011'de bir danışman firmada Dışişleri Bakanlığı'nın STK hibe projesi için izleme ve değerlendirme üzerine danışmanlık yaptı. 2013'te TUF5 yüksek lisansta Uluslararası Bilimi master derecesi aldı. 2013 Mart ayından beri DOKA&JICA projesi koordinator için JICA uzmanı olarak görevini devam ettirmektedir.

Yerel Kalkınmadaki Lokomotifiniz **DOKA** ile
Daha Üretken Bir Doğu Karadeniz

İMALAT SANAYİ

MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans NO: TR90/2014/İS

İl	Gelen Proje	Geçen Proje	Toplam Bütçe (TL)	Ajans Desteği (TL)
Artvin	12	9	2.559.658,00	1.279.787,00
Giresun	11	8	1.952.025,00	976.012,00
Gümüşhane	12	9	2.979.980,00	1.479.916,00
Ordu	27	11	3.596.471,00	1.791.526,00
Rize	18	10	3.079.480,00	1.518.520,00
Trabzon	80	20	6.089.073,00	2.958.155,00
TOPLAM	160	67	20.256.687,00	10.003.916,00

ARTVİN

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0064	İhtiyaç Ağaca, Yatırım Ardanuç'a	Yığıtoğlu Petrol
TR90/14/İS/0086	Kapasite Ve Kalite Artırımı	Noğa Çay Ve Gıda Ürünleri İmalat San.Tic.Paz.Ltd.Şti.
TR90/14/İS/0099	Artvin İli Ve Bölgesinde Ormanlardaki Üretim Artıklarından Odun Peleti Üretimi	Diamond Pelet
TR90/14/İS/0116	Ak Mobilya Kapasite Arttırımı Ve Ürün Çeşitlendirme Projesi	Hava Akbıyık- Ak Mobilya
TR90/14/İS/0117	Küresel Isınmaya Karşı Doğal Yorganlarla Isınıyoruz	Kabarık Kapıno Mihriban Özçelik
TR90/14/İS/0121	Doğu Karadeniz İlhan Mermer İle Güzelleşiyor	Ahmet İlhan
TR90/14/İS/0132	Artvin İlk Isıcam Üretim Hattı Gekar Mobilya İle Can Buluyor	Osman Nuri Gedik
TR90/14/İS/0149	Yılmaz Kerestecilik Kapasite Artırımı Ve Ürün Çeşitlendirme Projesi	Yılmaz Kerestecilik Mustafa Yılmaz
TR90/14/İS/0152	Doka Desteği İle Katma Değer Bölgemizde Kalıyor Projesi	Öz Özcan Pen Cam Çelik Eşya Alüm.San.Tur.Mad. Lpg İnş.Nak. Gıda Orm. Ürn. İth. İhr. Tem. Tic. Ltd Şti

GİRESUN

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0035	İşletme Karlılığının Yükseltilecek Pazar Payının Artırılması	Yakup Zere Makina Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
TR90/14/İS/0037	Üretimde Modernizasyon İle Rekabet Gücünün Arttırılması	Yıl-Akgün Çay Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0057	Havalandırma Sistemleri Üretiminde Teknoloji Kullanımı	Salih Uzer - Msm Teknik Havalandırma
TR90/14/İS/0078	Kapasite Artırımı	Ahmet Temiz
TR90/14/İS/0088	Ecem İnovasyon	Sevgi Kasapoğlu Durkaya
TR90/14/İS/0098	Tekstilde Yeni Rekabetçi Düzene Entegrasyon Projesi	Eskon Giyim Tekstil İnş. Taş. San. Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0107	Kırahmetoğlu Yeni Ürün Üretimi Ve Kapasite Artışı Projesi	Kırahmetoğlu Orman Ürünleri İnş.Gıda Ve San. Tic.Ltd.Şti.
TR90/14/İS/0145	Kıran Orman Ürünleri Üretim Ve Kurumsal Altyapısını Güçlendirme Ve Bölge Kaynaklarına Katma Değer Kazandırma Projesi	Kıran Orman Ürünleri Kereste İnş.Gıd.San.Tic. Ltd.Şti.

GÜMÜŞHANE

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0015	Ürün Çeşitliliği, Kapasite Ve Kalite Artırımı Projesi	Gümüşhan Orman Ürünleri Mer. Mad. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0016	Kapasite Artırımı	Gümüş Hazır Beton Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0046	Temperli Cam Üretimi	Cihan Doğrama Mobilya Cam Mermer Poşet Plastik Ve Hayvan Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0089	Eminler Mermer Yeni Ürün Üretimi İle İhracatını Ve Pazar Payını Artırıyor	Eminler Granit Mermer Maden. Oto. İnş. Gıda. San. Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0092	Mermer İşlemede Arıtma Sistemi Kurulumu Projesi	Alpar Madencilik İnşaat Turizm Boya Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0093	Yeniçeri Isı Yalıtım Ürünleri İmalatı Projesi	Yeniçeri Temizlik Turizm İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0094	Meyve Suyu Ve Bitki Çayı Üretiminde Kapasite Artırımı Projesi	Nadir Özer Bitki Ve Meyve Ürünleri İmalat İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0095	Ravza Bal- Bal Paketleme Ve Kapasite Artırımı Projesi	Mustafa Keleş
TR90/14/İS/0133	Yaşamın Doğal, Yeşil Rengi Şirantaş Madencilik, Katma Değeri Yüksek Levha Üretimine Başlıyor	Şirantaş Madencilik Sanayi İnş. Taah. Paz. Dış Tic. A.Ş

ORDU

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0006	Doka Destekliyor Ahşap Şekilleniyor	Beyazıt Doğrama Ve Orman Ürünleri
TR90/14/İS/0034	Üretim Alt Yapısının Güçlendirilerek Pazar Payının Artırılması	Aydoğdu Promosyon Dekarasyon Mobilya İnşaat Hayvancılık Turizm Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
TR90/14/İS/0036	Üretimde Verimliliğin Arttırılması İle İşletme Ölçeğinin Büyümesi	İlhami Akdi-Gramer Mermer
TR90/14/İS/0048	Türkmenoğlu Üretim Kapasitesi Ve Ürün Çeşitliliğini Artırma Projesi	Müslim Türkmen
TR90/14/İS/0050	Bentonit Kilinden Üretilen Ve Kozmetik, Cilt Bakımı Ve Sağlık Amaçlı Olarak Kullanılabilen Ürün İmalatlarının Geliştirilmesi	Ünye Madencilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0068	Bıçakçılar Makina Ürün Çeşitliliğini Ve Kapasitesini Artırıyor	Hacı İsmail Bıçakçı
TR90/14/İS/0072	Efe Su Ürünleri Üretiminin Çeşitlendirilmesi	Efe Nakliye İnşaat Gıda Tarım Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0105	Ünye Mermer İle Tr90 Bölgesinde İlk Kez "0" Atıklı Doğal Taş İşlemesine Başlanıyor	Ünye Mermer Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
TR90/14/İS/0128	Kutlu Giyim Üretim Süreçlerinin Teknolojiye Dayalı Olarak Güçlendirilmesi	Şefik Birdal - Kutlu Giyim Tekstil
TR90/14/İS/0138	Uçarlar Lastik İle Yollar Daha Güvenli	Uçarlar Otomotiv Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0141	Çakır Mobilya Üretim Ve Tasarım Süreçlerinin Geliştirilmesi	Çakır Oto Kiralama Turizm İnşaat Pazarlama Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi - Ünye Şubesi

RİZE

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0001	Çocuk Kilitli Çakmak Üretimi (En13869)	Ömersan Plastik Çakmak Sanayi Ve Dış Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0026	Üretimde Kapasite, Kalite Ve Verimliliğin Artırılması	Taş Enerji Doğalgaz Pvc Mobilya Ve İnşaat San. Tic. Ltd. Şti
TR90/14/İS/0039	Sargınsa Büyüyor	Sargınsa Orman Ürünleri Nakliyat İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0062	Rize'nin Altını	Lazika Gıda Sanayi Turizm Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0065	Ardeşenden Dünyaya Kapı	Ela Mobilya Sanayi Pazarlama Dış Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0101	"Yeşil Çay Ve Siyah Çay İmalat Tesisinin Modernizasyonu Ve Kapasite Artırımı"	Baki Çay Madencilik Gıda İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0112	İmalat Tesisinin Üretim Kapasitesinin Artırılması	Aksoy Cam İşleme Pvc Alüminyum Sanayi Ve Ticaret Limitet Şirketi
TR90/14/İS/0118	Ardeşen'de Plastik Poşet Üretimi Çeşitliliğini, Kalitesini Ve Kapasitesini Arttırma Projesi	Kuyumcu Plastik Ambalaj Turizm Gıda Tekstil İnşaat Ve Makine Sanayi Dış Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0120	Rize'den Yakın Komşu Ülkelere Endüstriyel Mutfak Ekipmanları İhracatı	Mehmet Kaynak
TR90/14/İS/0131	Genç Yapı Dekorasyon'un Üretim Hattı, Üretim Kapasitesi Ve Kurumsal Kimliği Güçleniyor, Bölgede Yapı Dekorasyonu Gelişiyor	Mustafa Genç - Genç Yapı Dekorasyon

TRABZON

REFERANS NO	PROJE ADI	BAŞVURU SAHİBİ ADI
TR90/14/İS/0022	Doğu Karadeniz'in İlk Tse Ve Ce Sertifikalı Plastik Boru İmalatını Yapıyoruz	Aktif Plastik-Rizvan Pulat
TR90/14/İS/0038	Teknoloji Yatırımı İle Ağaç Atıklarından Katma Değeri Yüksek Ürün Üretimi	Eyüboğlu Ve Şenler Orman Ürünleri Sanayi Nakliye İnşaat Taahhüt Turizm Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0041	Hürsan Kazan Yeni Nesil Teknolojiyle Üretim Kapasitesini Artırıyor	Hürsan Kazan Ve Makina Sanayi A.Ş.
TR90/14/İS/0042	Güneş Mühendislik Ayaklarınızı Yerden Kesmeye Devam Ediyor	Güneş Mühendislik Asansör Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0047	Aydınlar'dan, Akçaabat'ta Enerjiye Çevreci Çözümler	Aydınlar Biyokütle
TR90/14/İS/0056	Modüler Mobilya Kapasite Artırımı Projesi	Şangün Mobilya Ve Doğrama Sanayi İnşaat Taahhüt Nakliyat Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0066	Organik Bahçe Mobilyaları İmalatı Kapasite Geliştirme Projesi	Sözenler Yapı Market Emprenye Ahşap Ürünleri San. İnş. Mim. Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0070	Kar-Tel İnşaat'ın Üretimde Yeni Teknoloji Kullanımı İle Dışa Bağımlılığının Azaltılması	Kar-Tel İnşaat Malzemeleri San. Nak. Ve Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0077	Aydın Yapı'nın Ürün Portföyüne 6 Yeni Ürün Eklenecek İhracat Hacmi Ve Rekabet Gücünün Artırılması	Aydın Yapı Malzemeleri San. Ve Tic. Ltd. Şti
TR90/14/İS/0080	Kermak Rekabet Gücünü Artırıyor.	Kermak Kerimoğlu Mak. İmlt. San. Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0115	Takviyeli Diferansiyel Buluşunun Ticarileştirilmesi Projesi	Sağlam Ağır Sanayi- Mevlüt Sağlam
TR90/14/İS/0125	Vahit Alüminyum Kapasite Artırma Projesi	Vahit Alüminyum Cam Metal Pvc Ahşap Sanayi İnşaat Nakliyat Ve Ticaret Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0126	Tayarlar Makine Yenilenebilir Enerji Sektöründe Fark Yaratıyor	Tayarlar Makina San. Müh. Hiz. İnt. Tah. Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0127	Küşan (Engin Küçük) Firmasının Makine Parkurunun Modernize Edilmesi İle İhracata Başlaması	Engin Küçük
TR90/14/İS/0134	Şeremet Su Ürünleri Balık Yemi Üretim Projesi	Şeremet Su Ürünleri Yetiştiriciliği Ar-Ge Hizmetleri Tur Yem San. Ve Tic. Ltd. Şti.
TR90/14/İS/0140	Bölgede Seri Üretimi Olmayan Bungalov Ve Yayla Evi Üretiminde Seri Üretime Başlanarak Bölge'ye Ve Çevre Ülkelere Sunulması	Köseoğlu Kerestecilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
TR90/14/İS/0144	Ulusal Ve Uluslararası Pazarda Rekabet Gücünün Arttırılması Projesi	Alpharms Savunma Sanayi Limited Şirketi (Lider Av Tüfek)
TR90/14/İS/0150	Daha Parlak Kaplama İle Daha Üretken Geleceğe Yolculuk	Galip Altuntaş
TR90/14/İS/0151	Bir Saatte Montaja Hazır Isıcam Projesi	Rahman Kalaycı
TR90/14/İS/0157	Karadeniz'den Tüm Dünya'ya Yenilikçi Endüstriyel Ürünler	Oyman Makina Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti.

Çamlıhemşin Turizm Danışma Merkezi Kuruluyor

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında desteklenen Çamlıhemşin Kaymakamlığı tarafından yürütülecek olan 'Çamlıhemşin Turizm Danışma Merkezi Projesi'nin sözleşmesi imzalandı.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım ile Çamlıhemşin Kaymakamı Aziz Gölbaşı tarafından sözleşmesi imzalanan proje ile; ilçeye gelen yerli ve yabancı turistlere rehber olabilecek bir danışma merkezi oluşturulacak ve yöre kültürüne ait eserler turistlerin beğenisine sunularak yöre kültürünün tanıtılması sağlanacak.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde turizm alanında çok güzel gelişmeler yaşadığını belirten DOKA Genel Sekreteri Kaldırım, "Bölgemize gelen turist sayısı her yıl hızlı bir şekilde artıyor. Proje, gelen turistin hem bilgilendirilmesi, hem yönlendirilmesi, hem bölgeyi daha etkin bir şekilde gezebilmesi hem de memnuniyetlerinde etkili olacaktır" diye konuştu.

Bölge tanıtımında sosyal medyanın ve dijital ortamın öneminde de değinen Kaldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

"Dijital ortamda yapılan tanıtımlar günümüzde çok önemli hale geldi. Bu uygulamaların bölgemizde kullanılmasına gerçekten ihtiyaç var. Çamlıhemşin Kaymakamlığımız doğru bir tespitle bu çalışmayı hazırladı. Böyle önemli destinasyonlarda bu altyapıların kurularak bölgede turizmin istenilen noktaya gelmesini sağlamak

gerekiyor. Bu çalışma yerli ve yabancı turistlere hitap edecek bir proje olarak, çok önemli bir eksikliği giderecektir."

Çamlıhemşin'i her yıl yaklaşık 1 milyona yakın turistin ziyaret ettiğini ifade eden Çamlıhemşin Kaymakamı Aziz Gölbaşı ise, "Doğa harikası ilçemizi ziyaret eden turistlerin ihtiyacına binaen bir turizm danışma merkezine ihtiyaç olduğunu tespit ettik. Projemizi DOKA'ya sunduk ve kabul gördü. İnşallah yöre turizmine, bölgemiz turizmine katkısı olur" şeklinde konuştu.

Çin'in Rizhao Şehrinden Gelen Heyet Kardeş Şehir Trabzon'u Ziyaret Etti

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Rizhao kentinden gelen heyet Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nı (DOKA) ziyaret etti.

Trabzon'un kardeş şehri olan Rizhao ile ilişkilerin daha da geliştirilmesi amacıyla iki günlük bir ziyaret için Trabzon'a gelen Rizhao Halk Meclisi Başkanı Yang Jun ve beraberindekileri DOKA Genel Sekreter Yardımcısı Vahit Ketboğa karşıladı. Ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getiren Ketboğa, DOKA olarak, Trabzon ile Rizhao arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için katkı sunmaya hazır olduklarını söyledi.

Rizhao Halk Meclisi Başkanı Yang Jun ise Trabzon'un Rizhao'nun ilk kardeş şehri olduğunun altını çizdi ve Trabzon'un kendileri için çok önemli bir durak olduğunu belirtti. Başkan Jun, "20 yıldan beri kardeş şehir olmaktan gurur duyduğumuz Trabzon'da olmaktan dolayı son derece mutluyuz. Trabzon ile ilişkilerimize önem veriyoruz. Trabzon'da Rizhao'da aynı zamanda İpekyolu üzerinde olan şehirler. İnanıyorum ki bu ilişkileri en üst seviyeye çıkaracağız" ifadelerini kullandı.

Ziyaretin anısına Genel Sekreter Yardımcısı Ketboğa, Başkan Jun'a telkâri işlemeli kemeç ve çeşitli hediyeler verirken, Başkan Jun ise Ketboğa'ya Rizhao kentini tanıtıcı materyaller hediye etti.

Rizhao Halk Meclisi Başkanı Yang Jun ile birlikte Rizhao Yenilik ve Kalkınma Komitesi Direktörü Sun Li, Rizhao Port Gurup Liman İşletmeleri Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Qin Xiuyun ve tercüman Jin Kaili'den oluşan heyet Trabzon'da kaldıkları süre içerisinde Valilik, Büyükşehir Belediyesi, Ticaret ve Sanayi Odası, Üniversite ve Liman İşletmeleri ile Trabzon'un tarihi ve turistik yerlerini de ziyaret etti.

Ordu Sağlık Turizminde Rota Çiziyor

Son yıllarda geliştirdiği sağlık yatırımları ile Ordu, ülke içine verdiği sağlık hizmetlerini yurt dışına açacak çalışmalara adım atıyor. Yürütülen çalışma kapsamında özellikle Ordu'nun bulunduğu coğrafyada Kafkaslar ve Karadeniz havzasındaki ülkelerin yanı sıra turist olarak büyük bir potansiyel oluşturan Körfez ülkelerinin sağlık hizmetlerine talipli olmayı planlıyor. Ordu'nun sağlık turizminde rotasını belirleyecek olan çalıştay için kamu, sivil toplum ve özel sektör bir araya gelerek ilk toplantıda beklentileri ortaya koydu.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Ordu Yatırım Destek Ofisi ve Ordu İl Sağlık Müdürlüğü koordinasyonunda Türkiye ve Ordu'da sağlık turizmi alanındaki gelişmelerin değerlendirilmesi ve Ordu ilinin sağlık turizminin oluşturduğu fırsatlardan azami derecede faydalanabilmesi amacıyla Ordu İl Sağlık Müdürlüğünde bir toplantı düzenlendi.

Toplantıya Ordu İl Sağlık Müdür Yardımcısı Dr. Mehmet Özgür Eren, Ordu Halk Sağlığı Müdürü Dr. Çetin Gündoğdu, DOKA Ordu Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Harun Göçer, Ordu'da bulunan 5 özel hastane ile kamu hastanelerinin üst düzey yöneticileri ve ilgili diğer kamu kurumlarının temsilcileri katıldı.

Ordu ili sağlık altyapısının mevcut durumunu ve sağlık turizmi alanında yapılacak çalışmalarla ilgili yol haritasını belirlemeyi amaçlayan toplantıda, DOKA Ordu Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Harun Göçer tarafından; daha önce sağlık turizmi çalışmaları yapan diğer illerden örnekler içeren, sağlık turizmi hakkında sağlık hizmeti sunucularına ayrıntılı bilgiler veren ve bu faaliyetlere yönelik olarak sağlanan devlet desteklerini anlatan bir sunum gerçekleştirildi.

Yapılan sunum sonrası, Ordu İl Sağlık Müdürlüğü tarafından Ordu ilinin sağlık altyapısı ve bu güne kadar yapılan çalışmalara dair bilgiler paylaşıldı. Sağlık turizminde Ordu'nun hak ettiği yeri alması için kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi ve ortak çalışmalar yapılması kararı alındı. Ordu'nun öncelikli olarak turizm potansiyeli bakımından büyük önem arz eden Körfez ülkelerinin yanı sıra; Kafkaslar, Türk Cumhuriyetleri ve Karadeniz havzasındaki ülkelere sağlık turizmi açısından istifade edebileceği belirlendi. Bunun yanında toplantı sonunda Ordu'da sağlık turizmi konusunda tek bir çatı altında hareket edilmesi amacıyla bir derneğin kurulması önerildi ve katılımcılar tarafından bu öneri kabul edildi.

Bir sonraki toplantıda; sağlık turizmi konusunda faaliyetleri tek elden yürütmesi planlanan derneğin hukuki altyapısının ve bu dernek çatısı altında yapılabilecek ortak çalışmaların görüşülmesi kararlaştırıldı.

Toplantı İl Sağlık Müdür Yardımcısı Dr. Mehmet Özgür Eren' in kapanış konuşması ile sonlandırıldı.

DOKA Yöresel Ürünler Fuarı'na (YÖREX) Katıldı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), yöresel ürünlerin sunulduğu, Türkiye'nin birçok ilinden oda, borsa ve kalkınma ajansları başta olmak üzere çeşitli sivil toplum örgütleri, kamu kuruluşları ve özel firmaların yer aldığı YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı'na katıldı.

İlki 2010 yılında düzenlenen YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı, yöresel ürün üreticileri ve yetiştiricilerinin; bağımsız veya bölgesel ticarete öncülük eden oda, borsa, kalkınma ajansı ve belediyeler gibi kuruluşların çatısı altında katıldığı bir organizasyon olarak, kapılarını beşinci kez açtı.

Antalya EXPO Center Fuar Alanı'nda gerçekleştirilen YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı, yöresel ürünlerin varlığını koruyup geliştirmeyi hedefliyor.

Anadolu'nun her yöresinin birbirinden değerli ürünlerinin sergilendiği fuarda; Trabzon standı ziyaretçilerden büyük ilgi gördü. Fuarda Trabzon standının yer alması için Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) ile Trabzon Ticaret Borsası (TTB), Trabzon'da silah üretimi yapan TİSAŞ ile Kadın Girişimcilere destek veren DOKA, Trabzon'a özgü yöresel ürünlerin ziyaretçilerle buluşmasını sağladı.

Trabzon'u tanıtıcı dokümanların dağıtıldığı, yöresel ürünlerin sunulduğu Trabzon standında, kadın girişimcilerin gümüşten üretilen el işlemesi kazaziye ürünleri ile TİSAŞ'ın Zigana marka tabancaları da yer aldı.

Trabzon standını ziyaret edenleri, Trabzon Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Şükrü Güngör Köleoğlu, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) Meclis Başkanı Şadan Eren ile Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Erkut Çelebi karşılayıp, ağırlayarak bilgi verdiler.

Trabzon standını ziyaret edenler arasında Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu, Antalya'nın Trabzonlu Emniyet Müdürü Cemil Tombul, Trabzonspor'un eski futbolcularından Cengiz Atilla da yer aldı.

Bu yıl Antalya'da 5.si düzenlenen Yöresel Ürünler Fuarı'nda (YÖREX), 113 stantta Türkiye'nin dört bir yanından 325 katılımcı ağırlandı. Bunlar arasında 110 oda ve borsa, 9 kalkınma ajansı, 51 farklı kurum ve 155 firma bulunuyor. "Sizin Oraların Nesi Meşhur?" sloganı ile memleket hasreti çekenleri ağırlayan YÖREX 'de bu sene 62 ilimiz ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsil edildi.

Şavşat'ta Cittaslow Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Artvin Yatırım Destek Ofisi koordinasyonunda Şavşat Kaymakamı Cemil Sarıoğlu ve Şavşat Belediye Başkanı Ahmet Sinan Öztürk başkanlığında yürütülen ve Artvin'in Şavşat İlçesi'nde uygulanması planlanan Cittaslow (Yavaş Şehir/Sakin Şehir) üyeliği çalışmaları devam ediyor.

Şavşat Kaymakamı Sarıoğlu ve Şavşat Belediye Başkanı Öztürk başkanlığında ilgili paydaş kurum yetkilileri tarafından proje yürütme komisyonu oluşturuldu. Artvin Yatırım Destek Ofisi'nin de yer aldığı komisyon, iki hafta da bir toplanarak başvuru hazırlık sürecinde gelinen aşamayı değerlendirerek, proje kapsamında gerçekleştirilmesi gereken kriterler üzerinde çalışmalar yapıyor.

Öte yandan ilçede Cittaslow Projesi'nin uygulanmasına katkı sağlaması açısından ülkemizin ilk Cittaslow Kenti olan İzmir'in Seferihisar İlçesi'ne 12-14 Ekim 2014 tarihleri arasında Şavşat Kaymakamı Cemil Sarıoğlu ve Şavşat Belediye Başkanı Ahmet Sinan Öztürk başkanlığında Artvin Yatırım Destek Ofisi yetkililerinin katılımıyla teknik bir inceleme ziyareti gerçekleştirilmişti.

Seferihisar ziyareti esnasında Seferihisar Belediye Başkanı ve Cittaslow Türkiye Koordinatörü Şavşat İlçesi'ne davet edildi. Bu kapsamda, Seferihisar yetkilileri de Şavşat'a bir inceleme ziyaretinde bulundu. İlçede yavaş güzergah olarak belirlenen turistik mekanlar ziyaret edildi, proje fikirleri üzerinde istişare yapıldı. Sırasıyla Şavşat Evi, muhteşem manzaraya sahip Seyir Tepesi, yöresel mimariye uygun olarak inşa edilen huzurevi, ahşap minareli tarihi Kocabey Camii, Karagöl, Tibet Kilisesi, Şavşat Kalesi, Efkar Tepesi, yöresel yemeklerin üretildiği imalathane, ahşaptan üretilen yöresel el sanatları imalathanesi ve satış yeri ziyaret edildi. İlgili güzergahta yapılan inceleme ve istişarelerin sonrasında ise yöre halkının proje hakkında bilgilendirilmesi ve Yavaş Şehir modelinin tanıtılması amacıyla Cittaslow Bilgilendirme ve Tanıtım Toplantısı yapıldı.

Şavşat Kaymakamı Cemil Sarıoğlu ve DOKA Artvin Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Berna Kiriş Turna'nın açılış konuşmalarıyla başlayan bilgilendirme toplantısı, Cittaslow Türkiye Koordinatörü Bülent Köstem'in bilgilendirme sunumu ile devam ederek, Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer'in ilçe incelemeleri sonucunda elde

ettiği gözlemler ve sahip olduğu deneyimlere dayanarak ilçe için sunduğu önerilerin ardından soru cevap kısmı ve değerlendirmeler ile tamamlandı.

Toplantıda ilçenin yüksek doğa turizmi potansiyeli üzerinde durulmuş Cittaslow Projesi'nin yöre halkı tarafından sahip çıkılarak geliştirilmesi gerekliliğinden bahsedilmiş, bu projenin sürdürülebilirliğinin yöre kalkınması için oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır. Aynı zamanda yöre halkının en önemli 3 kriteri yerine getirmesinin projenin sürdürülebilir olmasına büyük katkı sağlayacağı ifade edilmiştir; kültürel değerlere sahip çıkılması, doğaya sahip çıkılması ve bilimin öncülüğünde gelişmeye odaklanmak belirtilen bu 3 kriterdir.

Ayrıca Cittaslow üyeliği için başvurunun Kasım ayı içerisinde tamamlanması planlanıyor. Üyeliğe kabul edilmesiyle Şavşat İlçesi Türkiye'nin en doğusundaki Sakin Şehir logosuna sahip kenti olacaktır.

DOKA 18. Dünya Organik Kongresi'ne Katıldı

Üç yılda bir dünyanın farklı ülkelerinde, IFOAM (Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu) tarafından düzenlenen Türkiye Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği ev sahipliği ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı desteğiyle gerçekleştirilen 18. Dünya Organik Kongresi'ne DOKA olarak kurumsal katılım sağlanmıştır. Teması ve sloganı "Organik Köprüler Kurmak" olan ve dünyanın dört bir yanından gelen 1000'in üzerinde akademisyen, sektör uzmanı, çiftçi ve organik tarım sektörü işletme temsilcilerinin katıldığı kongrede, dünya organik tarımının stratejisi ve yol haritası masaya yatırılmıştır.

Kongre süresince; ekolojik tarım ve yaşamla ilgili çalışan kişi, kurum, kuruluş ve firmaların bir araya gelip işbirliği yapmasına ön ayak olma misyonuyla yola çıkan ve kongrenin düzenlenmesine ev sahipliği yapan Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği yöneticilerine bölgemizin organik tarım alanında yaptığı faaliyetler hakkında bilgiler sunulmuş ve kendilerinden bölge vizyonu ve gelişim eksenini hususunda öneriler alınmıştır. Ayrıca bölgemizin organik tarım ve hayvancılık alanındaki mevcut potansiyelinin ve farkındalığının artırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası düzeyde IFOAM, ICROFS (Organik Gıda Sistemlerinde Uluslararası Araştırma Merkezi) ve ETO (Ege Tarım Organizasyonu) gibi sivil toplum kuruluşları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bölgemizde organik tarım ve hayvancılık alanında iş inceleme gezileri, konferans ve seminerler düzenlenmesi adına bu kurumlar bölgemize davet edilmiş olup, kendileri tarafından organik tarım ve hayvancılığın bölgemizde gelişmesi adına her türlü destek verileceği sözü alınmıştır. Ayrıca bölgemiz illerinden Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde organik süt üretimi tesisi bulunan, kongrenin Altın Sponsoru olan Doğan Organik Ürünler A.Ş.'nin Pazarlama ve Proje Müdürleri ile bölgemizde yapmayı planladıkları Organik Süt

sözde değil, özde organik
"doğu karadeniz"

Ürünleri paketlenme ve işleme tesisi yatırımları hakkında görüşüldü. Türkiye'nin organik süt üretiminin % 65'ini sağladıklarını, 100'den fazla sözleşmeli üreticiye sahip olduklarını ve Gümüşhane'yi Türkiye'nin organik süt üretim merkezi haline getirdiklerini belirten firma yetkilileri hâlihazırda Gümüşhane'deki işletmelerinde üretilmekte olan yeni bir organik süt markasıyla Kasım ayı içerisinde süt ürünleri piyasasında yer alacaklarını ifade ettiler.

Hedeflerinin sözleşmeli üretici ve işletmelerindeki mevcut büyükbaş hayvan sayılarını artırarak kapasite artışı sağlamak, bölgede organik yem yetiştiriciliğini ve organik yem sanayisini başlatmak olduğunu belirten firma yetkilileri Doğu Karadeniz bölgesinde organik tarım ve hayvancılığın gelişmesinde DOKA ve Gümüşhane Üniversitesi ile her zaman işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirttiler.

Gümüşhane Belediyesi 'E Beyaz Masa'ya Geçiyor

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında desteklenen 'Gümüşhane Belediyesi E Beyaz Masa' projesinin sözleşmesi imzalandı.

Ajans merkez binasında Gümüşhane Belediye Başkanı Ercan Çimen ile DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım arasında imzalanan sözleşme ile otomasyon ve sanallaştırma programı sayesinde vatandaşların hizmet alımı daha kolay daha çabuk ve zamanında olacak.

'E Beyaz Masa Projesi'nin bölgede ilk defa uygulanacak bir proje olduğunu belirten Başkan Çimen, "DOKA Genel Sekreterimiz Çetin Oktay Kaldırım'a ve ekibine teşekkür ediyorum. Gerçekten şehrimizin her noktasında vatandaşımızın bize, bizim vatandaşımıza ulaşmamızı sağlayacak güzel bir proje. Bu proje sayesinde anında sorunları tespit edip anın da çözüm üreteceğiz. Hayırlı uğurlu olsun. Bu işin başlangıcı, inşallah daha güzel projelere imza atacağız" diye konuştu.

Yeni Türkiye Yeni Hedefler kapsamında vatandaş odaklı çok güzel bir projenin hayata geçeceğini ifade eden Genel Sekreter Kaldırım ise, "Başkanımız kısa sürede takdire şayan işler yaptı. Çalışmalarında vatandaş öncelleyen bir anlayış var. Beyaz masayı çok duyduk ama E Beyaz Masayı da başkanımız sayesinde duyuyoruz. Vatandaşımıza sunulan hizmeti teknoloji ile mobil uygulamalar ile buluşturuyor. Başkanımız, bütün gelen talepleri akıllı uygulamalarla anında görme, takip etme ve cevaplama imkanına kavuşacak. E Beyaz Masa Projesi, bölge adına güzel bir gelişme oldu diye düşünüyorum. Ajans olarak bizimde amacımız böyle güzel projelere destek olmak. Hayırlı olmasını diliyorum" şeklinde konuştu.

Proje ile; Gümüşhane Belediyesi'nin halka sunduğu hizmetlerin kalitesinin artırılması ve vatandaşların istek ve taleplerinin takibini sağlayacak bu sistemle beyaz masa yeniden işlevlendirilerek birime bağlı otomasyon odası oluşturulacak ve yazılım geliştirilecek.

93 bin TL'ye mal olacak proje ile belediyeden istek ve talepte bulunacak vatandaşlar, bu istek ve taleplerini ister beyaz masaya direk gelerek ister internet sitesi üzerinden (T.C doğrulama kodu) dolduracakları form ile yapacaklar. 70 Bin TL'si DOKA tarafından karşılanacak olan proje sayesinde diğer kurum ve kuruluşlarla yaşanan sorunların önüne geçilecek, belediyedeki tüm belgelerin tapu vb. elektronik ortamda taranmış kopyaları sistemde mevcut olacak ve bilgiye tek tuşla ulaşılacak.

MyDOKA ile Doğu Karadeniz Cebinizde

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından desteklenen ve Doğu Karadeniz Belediyeler Birliği (DKBB) tarafından yürütülen, 'Doğu Karadeniz Bölgesi Mobil Turizm Rehberi MyDOKA'nın tanıtım toplantısı Hamamizade İhsan Bey Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Ortahisar Belediye Başkanı Av. Ahmet Metin Genç ve ilçe belediye başkanlarının hazır bulunduğu toplantıda Doğu Karadeniz turizmini değerlendiren DKBB Başkanı ve Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrukçüoğlu, bölgenin bakir yapısına dikkat çekerken hızla gelişen turizmin bölgede ve ülkede işsizliğe derman olacağını kaydetti.

"Ülkemizin her tarafı bir cennet köşesi gibi. Çoğu tarafı da keşfedilmiş ve defalarca ziyaret edilmiş. Ama bizim bölgemizin bakirliği ve keşfedilmemişliği var" diyen Başkan Gümrukçüoğlu, "Bunların yanında bir başka unsur daha var. Dünyanın iklimi değişiyor, Maalesef kuraklığın arttığını görüyoruz. Samsun'dan buyana Doğu Karadeniz'imiz ise halen bu kuraklıktan pek etkilenmeyen bölge durumunda. İnşallah diğer bölgeler ve tüm dünyada da bu kuraklık sorun olarak önümüze gelmez ama şu anda yaşanan hali ile Doğu Karadeniz'in turizm alanında çok daha ön adımlar alabileceği bir döneme giriyor gibiyiz. Bu arada yıllardır süren tanıtımlar meyvelerini vermeye başlamış durumda. Bunu Trabzon'da yaşadığımız gibi Rize'de de yaşadık, Giresun'da da yaşadık, Artvin'de de yaşadık, yaşıyoruz. Hepimizin bildiği veciz bir cümle var: Turizm bacasız fabrika. Hizmet sektörünü içinde bulundurduğu için istihdama da direkt olarak katkı sağlayan alanlardan bir tanesi. Bu çerçevede bizler belediye başkanları, halkın temsilcileri olarak her sorunla uğraştığımız gibi, hizmet sektöründeki eleman istihdamının daha fazla olacağı münasebetiyle bu konunun hem bölgede hem

ülkede işsizliğin dermanı olacağını biliyor, görüyor, yaşıyoruz" dedi

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım'a teşekkür eden Başkan Gümrukçüoğlu, 'Doğu Karadeniz Bölgesi Mobil Turizm Rehberi MyDOKA'nın bölge turizmine katkı sağlayacak çok önemli bir proje olduğunu ifade ederek, "Bölge turizminin gelişmesi için yürütülen projelerin mimarı DOKA Genel Sekreterimiz Çetin Bey gerçekten çok özverili bir şekilde çalışıyor. Kendisine teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Başkan Gümrukçüoğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Bu gelişmelere bu güne kadar ki gelişmeleri, altyapıda atılan adımları, ulaşımda atılan adımları ve güvenlikte sağlanan rahat ortamı da ilave edecek olursak, Doğu Karadeniz'imizin yıldızı giderek yükseliyor. Bir otoyolla Samsun'dan burası (Trabzon) 4 saat, Sarp Sınır Kapısı buradan araçla 2 saat. Trabzon havalimanına günde 50-60 uçağın indiği gün oluyor. Şu an da Giresun-Ordu havalimanı da yapılıyor. Rize havalimanının projesi bitti ihalesi yapılacak. Turizm için birincisi havayolu, ikincisi rahat ve güvenli bir karayolu lazım. Bölgemizde bunların ikisi de mevcut. Deniz yolu ulaşımı da var. Turizm de biz aslında bir Antalya'nın, bir Marmara Bölgesi'nin bir İzmir'in daha gerisindeyiz. Konaklama bakımından, bilgi bakımından, tecrübe bakımından gerideyiz. Ama hep beraber sistemli doğru bir program yapacak olursak bu bölgeyi bu hareket çok ileriye götürür. Tabi ki doğaya saygı duyarak, çevre kirliliğine yol açmayarak ve çok kıymetli olan tarihimize saygı duyarak bu çalışmaların yapılması gerekiyor. Mesela Zağnos surları ile Tabakhane surları arasındaki bölge, yaklaşık 5 bin yıllık bir tarihin kenti. Bu bölgenin koruma amaçlı imar planını yaptırдық. Buna göre insanlar yaşayarak burayı değiştirebilecek. Kendi mülkiyetindeki yeri değiştirebilecek veya birisi buradan bir yer satın alıp koruma amaçlı imar planını hayata geçirebilecek. Yani, bir 5-10 yıl içinde bir bakacaksınız ki, iki surun arasında tarih canlanmış olacak. Tarihe saygıyı hiç ihmal etmeyen çok güzel yaşanılabilir tarihi bir şehir merkezi ortaya çıkmış olacak."

Son yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde turizm alanında yapılan çalışmalara değinen DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım ise, yürütülen projelerin ardından bölgeyi ziyaret eden turist sayısında ciddi artışı olduğu-

nu, konaklama yetersizliğinden dolayı taleplerin yarıya yakınının geri çevrilmek zorunda kaldığını söyledi.

Genel Sekreter Kaldırım, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bölgemizi ziyaret eden turist sayısı her yıl hızlı bir şekilde artıyor ve özellikle Körfez ülkelerinden son yıllarda bölgemize dönük talep patlaması yaşıyoruz. Trabzon’u 2013 ağustos ayı sonu itibarıyla 169 bin yabancı turist ziyaret etmişken, bu sayı 2014 ağustos ayı sonunda 270 bine ulaşmıştır. Rakamlardan da anlaşıldığı üzere turist artışı bu yıl zirve yaptı ve konaklama yetersizliğinden gelen talebin yarısını geri çevirmek zorunda kaldık. Bölgemizdeki turizmin gelişmesi için Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı olarak tanıtım, her türlü yatırım, işbirlikleri kurma, eşleştirme ve teşvik konularında gerek bölgemizde ve gerekse de Körfez ülkelerinde ciddi çalışmalar yaptık ve de Arap yetkililere ve yatırımcılara rehberlik ettik. Geline Nuktada MyDOKA Projesi bölgemizi ziyaret edecek turistler için büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Gelişen ve teknolojinin çok hızlı ilerlediği Dünyamızda böyle projeler kaçınılmaz oldu. Emegi geçen herkese teşekkür ediyorum.”

Giresun Kalkınma ve Tanıtım Günleri Yapıldı

Giresun Kalkınma ve Tanıtım Günleri, Ankara’da gerçekleştirildi.

Karadeniz ve Giresun kültürünü yaşatan bütün etkinlikleri görmenin mümkün olduğu, ilçelere ait Giresun’u tanıtan birçok standın kurulduğu Giresun Kalkınma ve Tanıtım Günlerine katılım yoğun oldu.

Tanıtım günlerinin açılışı, Gümrük ve Ticaret Bakanı Nurettin Canikli, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Yönetim Kurulu Üyesi Giresun Valisi Hasan Karahan’ın katılımlarıyla gerçekleşti.

Deniz manzaralı 2. Organize sanayi bölgesinin de tamamlanmak üzere olduğunu dile getiren Bakan Canikli, yatırımcılara her türlü desteğin sağlanacağını dile getirerek, bütün yatırımcıları Giresun’a yatırım yapmaya davet etti.

DOKA Yönetim Kurulu Üyesi Giresun Valisi Hasan Karahan ise, yaptığı konuşmada Giresun’un her bakımından Ankara’da tanıtılmasını amaçladıklarını söyledi. Giresun’un güzelliklerinin yanında insanların da misafirperver ve sıcakkanlı olduğunu kaydeden Vali Karahan, katılımcıları Giresun’a davet etti.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı da etkinlikte stant açarak, özellikle Ankara’da yaşayan iş adamlarına Giresun’da yapılabilecek yatırımlar, bunlara ilişkin destekler ve Ajans faaliyetleri konusunda bilgilendirmede bulunuldu.

Doğu Karadeniz sağlık turizminde atağa kalkmak istiyor

YATIRIM ve turizm endüstrisinde yeni bir alan açılıyor. Sağlık turizmi, özellikle son yıllarda hızla gelişen bir sektör haline geldi. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) bu alanda önemli adımlar atarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Sağlık turizmi, dünya genelinde hızla büyüyen bir sektördür. Biz de bu alanda yatırım ve turizm endüstrisini desteklemek için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Hacisalihoğlu: "Proje yatırımlarına bölgede çok büyük avantaj sağlayacak"

YATIRIM ve turizm endüstrisinde yeni bir alan açılıyor. Sağlık turizmi, özellikle son yıllarda hızla gelişen bir sektör haline geldi. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) bu alanda önemli adımlar atarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Sağlık turizmi, dünya genelinde hızla büyüyen bir sektördür. Biz de bu alanda yatırım ve turizm endüstrisini desteklemek için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Yatırım Adası buluşturdu

YATIRIM ve turizm endüstrisinde yeni bir alan açılıyor. Sağlık turizmi, özellikle son yıllarda hızla gelişen bir sektör haline geldi. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) bu alanda önemli adımlar atarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Sağlık turizmi, dünya genelinde hızla büyüyen bir sektördür. Biz de bu alanda yatırım ve turizm endüstrisini desteklemek için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Sağlık turizmi atağı

YATIRIM ve turizm endüstrisinde yeni bir alan açılıyor. Sağlık turizmi, özellikle son yıllarda hızla gelişen bir sektör haline geldi. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) bu alanda önemli adımlar atarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Sağlık turizmi, dünya genelinde hızla büyüyen bir sektördür. Biz de bu alanda yatırım ve turizm endüstrisini desteklemek için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

MÜSİAD'ın Bölgesel Geliştirme Forumu'na katılan Ethem Şenok yayıncı

MÜSİAD'ın Bölgesel Geliştirme Forumu'na katılan Ethem Şenok, "Bölgeyi ekonomik olarak kalkındırmak için çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Japonya'nın turizm politikası aynen uygulanmalı

Japonya'nın turizm politikası aynen uygulanmalı. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Japonya, turizm konusunda çok başarılı bir politika uyguladı. Biz de bu alanda çalışmalar yapıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

'kampi Trabzon'da

'kampi Trabzon'da. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Trabzon'da kampı düzenliyoruz. Bu kamp, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Doğu Karadeniz'de hedef 'Körfez ve Kafkas' hasta

Doğu Karadeniz'de hedef 'Körfez ve Kafkas' hasta. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Karadeniz Yaylaları Türkiye'yi kurtarır

Karadeniz Yaylaları Türkiye'yi kurtarır. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Karadeniz Yaylaları, Türkiye'yi kurtarır. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Projeyle geleceğe ışık tutacak

Projeyle geleceğe ışık tutacak. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Projeyle geleceğe ışık tutacak. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

TSO'DA MARKALAŞMA EĞİTİMİ VERİLECEK

TSO'DA MARKALAŞMA EĞİTİMİ VERİLECEK. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "TSO'da markalaşma eğitimi verilecek. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Karadeniz'in ilk zeka yarışması

Karadeniz'in ilk zeka yarışması. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Karadeniz'in ilk zeka yarışması düzenliyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Yöresel ürünler ekonomiye kazandırılıyor

Yöresel ürünler ekonomiye kazandırılıyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Yöresel ürünler ekonomiye kazandırılıyor. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

DOKA bölgeyi yeniden ele alacak

DOKA bölgeyi yeniden ele alacak. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "DOKA bölgeyi yeniden ele alacak. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Fatsa, marka değerini arıyor

Fatsa, marka değerini arıyor. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Fatsa, marka değerini arıyor. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

TRABZON'DA İŞ ADAMLARI ZİRVESİ

TRABZON'DA İŞ ADAMLARI ZİRVESİ. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Trabzon'da iş adamları zirvesi düzenliyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Ordu'lu minikler zekalarıyla yarıştı

Ordu'lu minikler zekalarıyla yarıştı. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Ordu'lu minikler zekalarıyla yarıştı. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

ARTVIN'E YAYLALAR ARASINA YEŞİL YOL...

ARTVIN'E YAYLALAR ARASINA YEŞİL YOL... DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Artvin'e yaylalar arasına yeşil yol açıyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

ORDU'DA AKIL OYUNLARI

ORDU'DA AKIL OYUNLARI. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Ordu'da akıl oyunları düzenliyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Turizmde acı itiraf!

Turizmde acı itiraf! DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Turizmde acı itiraf! Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

DOKA'dan proje kampı

DOKA'dan proje kampı. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "DOKA'dan proje kampı düzenliyoruz. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

TURİZM İŞSİZLİĞE NEDEN OLACAK

TURİZM İŞSİZLİĞE NEDEN OLACAK. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Turizm işsizliğe neden olacak. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

DOKA Genel Sekreteri Kaldırım'dan acı itiraf

DOKA Genel Sekreteri Kaldırım'dan acı itiraf. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "DOKA Genel Sekreteri Kaldırım'dan acı itiraf. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

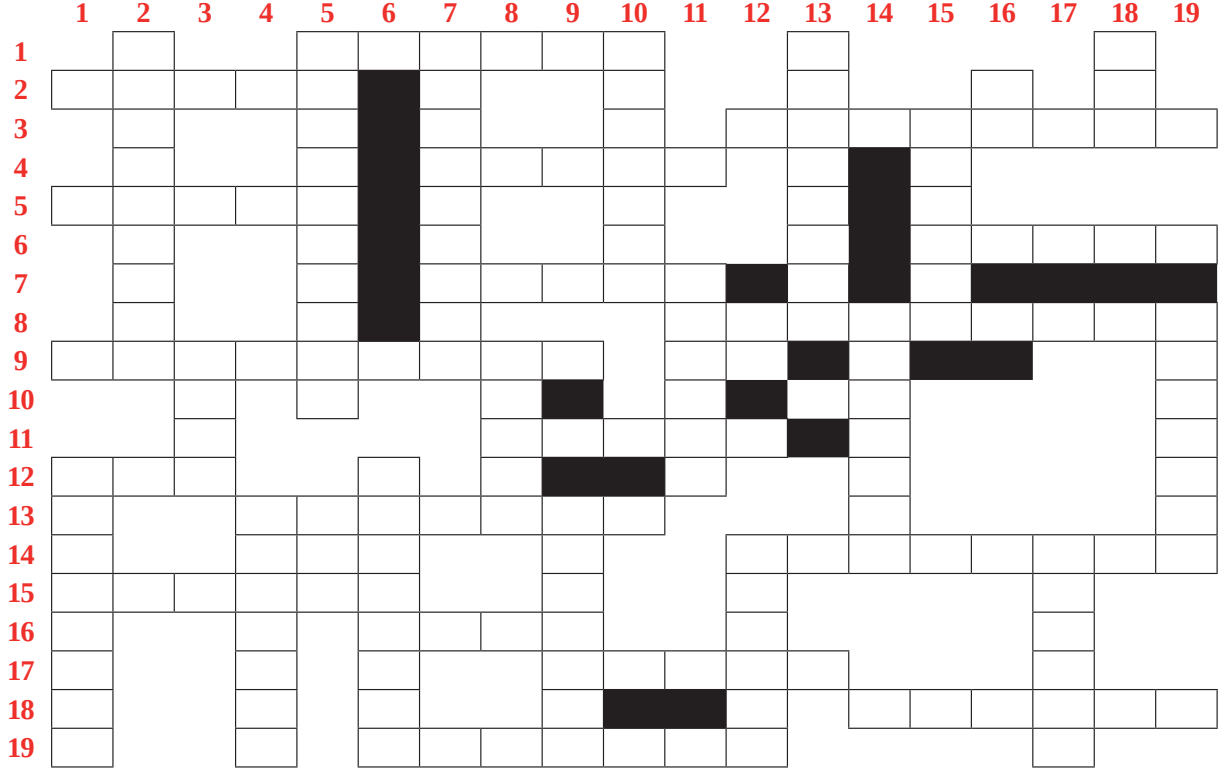
Gelecekte turizmle konuşulacak

Gelecekte turizmle konuşulacak. DOKA Genel Sekreteri Cevat Oktay, "Gelecekte turizmle konuşulacak. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesinde, sağlık turizmi için uygun alanlar var. Bunları kullanarak, bölgeyi sağlık turizminde atağa kalkmak istiyoruz" dedi.

Bil Bakalım

8.Sayıdan itibaren Bil Bakalım adı altında çoğunluğu DOKA Bölgesi'ni ilgilendiren bulmacanın beşincisi bu sayımızda yer buluyor. DOKA Bölgesi coğrafi yönden engebeli, dağlık bir arazi yapısına sahiptir. Bölgemizde birçok dağ, yayla, göl, akarsu, geçit, tünel, vadi vardır. Sizlere bölgenizin bu yönde hazırladığımız bulmacamızla DOKA Bölgesini eğlenceli bir şekilde okuyucularımıza tanıtmak..

SOLDAN SAĞA

- 1) Osmanlı Padişahı II.Mahmud döneminde 1819 yılında inşa edilmiş Borçka'da bir köy camisi
- 2) İkizdere sınırları içerisinde 1952 metre rakımlı yayla
- 3) Çarşıbaşı ilçesinin eski adı
- 4) Karadeniz bölgesinde deniz kenarında bulunan tek Rum kilisesi
- 5) Toplam uzunluğu 30 km olan Ordu'da bir akarsu
- 6) Artvin'in Bağcılar köyünde bulunan bir manastır
- 7) Torul'a 50 km uzaklıkta giriş kısmından sonra çok sayıda salon ve odacık bulunan mağara
- 8) Trabzon'un bir ilçesi
- 9) 1801 yılında yapılmış, bölgenin ahşap süslemeli camilerin en güzel örneği olan Ardeşen'de tarihi bir cami
- 10) DOKA'yı oluşturan 52 plakalı il

- 11) Kelkit ilçesine özgü kilim dokuma işi
- 12) Farsça güzel anlamına gelen Hopa'nın eski adı
- 13) Ksenophon'un ordusunun denizi gördüğü Gümüşhane'deki tepenin adı
- 14) Giresun ve Gümüşhane'nin komşusu il
- 15) Şiran'a 25 km mesafede bir şelale
- 16) Gökçöy kalesini (Ordu) M. Ö. 5. yüzyılda yaptıran Pers Kralı
- 17) Alucra sınırları içerisinde bulunan krater gölü
- 18) Adı Hamsiköy ile özdeşleşmiş bir tatlı türü
- 19) Çayeli sınırları içerisinde 2811 metre rakıma sahip, yanında göl olan yayla

ÜSTTEN AŞAĞI

- 1) İkizdere ilçesinin Cimil Vadisi'nde bulunan ve ilçe merkezine 10 km. mesafedeki şelale
- 2) 1916 yılında Osman-Rus savaşında 28. Alayın 1. Taburunda şehit düşen askerlerin bulunduğu ve her yıl 17 Temmuz'da anma etkinliklerinin yapıldığı ve Maçka'da bulunan şehitlik
- 3) Türkiye'yi Gürcistan'a bağlayan sınır kapısı
- 4) 8 Haziran 2012'de Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Dışişleri Bakanları bir araya gelerek imzaladıkları "Bölgesel İşbirliği Deklarasyonu"nun adı
- 5) İreni ve Fatih Kulesi olarak bilinen Trabzon'daki yapı
- 6) Aybastı ilçesinin Tokat iline bağlı komşu ilçesi
- 7) Diğer adı Yedi Horon Manastırı olan Dereli ilçesindeki manastır
- 8) 23-30 Temmuz 2011 tarihleri arasında Trabzon'da düzenlenen Avrupa Gençlik Olimpik Oyunlarında müsabaka yapılan dokuz spor branşından biri
- 9) Giresun'a özgü kırmızı üzüm, un ve süttten yapılan bir tatlı türü
- 10) 2470 metre rakıma sahip Maçka ilçe merkezine 34 km mesafede bulunan yayla
- 11) 1887 yılında yapılan ahşap, minber ve tavan süslemeleri ile dikkat çeken Ardeşen'de tarihi bir cami
- 12) Camili Biyosfer Rezerv Alanı içinde bulunan Tabiat Koruma Alanı
- 13) İkizdere ilçe merkezine 10 km. mesafedeki şelale 14) Giresun'un sahil ilçesi
- 15) DOKA'nın da üyesi olduğu Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği'nin kısa adı
- 16) Trabzon'un bir ilçesi
- 17) 29 Haziran 2005 tarihinde ilan edilen Türkiye'nin ilk ve tek Biyosfer Rezerv Alanı
- 18) Rize ile özdeşleşmiş bitki türü 19) Bitkisinden faydalanılarak yapılan yöresel bir yemek türü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1		Ş			E		A				B	E	Ş	İ	K	D	Ü	Z	Ü
2	M	E	S	U	D	İ	Y	E			O				I				
3		B			E		B				R		K	O	R	G	A	N	
4		İ					A		M	A	Ç	K	A		I				
5	İ	N	K	U	R		S		U		K		R		K			A	
6		K					T		R		A	R	A	K	L	I		R	
7	Ç	A	T	A	L	P	I	N	A	R			B		I			H	
8		R				E			D			U				U	Ş	A	K
9	K	A	V	A	K	L	I		İ			L						V	
10		H				İ			Y			D	E	R	E	L	İ		
11		İ				T	İ	R	E	B	O	L	U						
12		S		T		L							K	A	B	A	D	Ü	Z
13	Ç	A	Y	E	L	İ		U					K		K				
14		R		K		Y	A	L	I	L	Ö	Y		Ç		K			Ş
15				K		A		U				E		A	L	U	C	R	A
16	G	Ü	C	E		T		B		S		N		A		Ş			V
17	A		İ			A		E		Ü		İ		B			K	A	Ş
18	G		H			K		Y	O	M	R	A		A			O		A
19	A	T	A	S	U					E		Y		T			V		T

21. Sayının Çözüm Anahtarı

Ulusal kalkınma planları ile uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak

Yerel potansiyeli harekete geçirmek

Uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi

Güçlü ve rekabetçi ekonomi

Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek

**DOĞU KARADENİZ
KALKINMA AJANSI**
EASTERN BLACK SEA
DEVELOPMENT AGENCY

Yatırımlarınızda Doğru - Objektif - Kararlı Adımlar

www.doka.org.tr